

Onderwijs- en examenregeling 2013-2014

van de

bacheloropleidingen

Algemene Sociale Wetenschappen

Culturele antropologie

en ontwikkelingssociologie

Sociologie

Onderwijskunde

Pedagogische wetenschappen

Psychologie

binnen de
Faculteit Sociale Wetenschappen
van de
Universiteit Utrecht

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) zijn de opleidingsspecifieke rechten en plichten opgenomen van studenten enerzijds en de Universiteit Utrecht anderzijds. In het (algemene universitaire) Studentenstatuut staan de rechten en plichten die voor alle studenten gelden.

Deze regeling is vastgesteld door de decaan van de faculteit sociale wetenschappen op 7 mei 2013 met instemming van de faculteitsraad d.d. 5 april 2013.

Inhoudsopgave

Deel 1 – regels

Paragraaf:	Onderwerp:	Bladzijde:
1	Algemene bepalingen	5
2	Vooropleiding	6
3	Inhoud en inrichting van de opleiding	7
4	Onderwijs	9
5	Toetsing	13
6	Examen	18
7	Studiebegeleiding	21
8	Overgangs- en slotbepalingen	24

Deel 2 – doel van de opleiding

Opleiding:	Bladzijde:
Algemene sociale wetenschappen	26
Culturele antropologie	28
Sociologie	30
Onderwijskunde	32
Pedagogische wetenschappen	34
Psychologie	36

Bijlagen

Bijlage:	Onderwerp:	Bladzijde:
1	Verplichte onderdelen major	39
2	Keuzeonderdelen major	42
3	Gelijkwaardige vooropleidingen	47
4	Overgangsregelingen	48
5	Honoursprogramma	52
6	Onderwijskunde, variant ALPO	54

Deel 1
REGELS

PARAGRAAF 1 – ALGEMENE BEPALINGEN

art. 1.1 – toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling geldt voor het studiejaar 2013-2014 en is van toepassing op het onderwijs, de toetsen en het examen van de bacheloropleidingen Algemene sociale wetenschappen, Culturele antropologie en ontwikkelingssociologie (hierna te noemen Culturele antropologie), Sociologie, Onderwijskunde, Pedagogische wetenschappen en Psychologie (hierna te noemen: de opleiding dan wel de opleidingen) van de Universiteit Utrecht en op alle studenten die voor de opleiding staan ingeschreven ¹.

De opleidingen worden verzorgd door de Undergraduate School of Social and Behavioural Sciences van de faculteit sociale wetenschappen.

art. 1.2 – begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. contract onderwijsvoorzieningen: het door de opleiding en de gehandicapte student afgesloten contract waarin is vastgelegd op welke noodzakelijke en redelijke voorzieningen de student recht heeft;
- b. examen: het afsluitend bachelorexamen van de opleiding dat met goed gevolg is afgelegd als aan alle verplichtingen van de gehele bacheloropleiding is voldaan;
- c. faculteit, de: de faculteit sociale wetenschappen;
- d. Final Grade Point Average: het gemiddelde cijfer van de resultaten die zijn behaald binnen het examenprogramma van de opleiding, gewogen naar studiepunten en uitgedrukt op een schaal van 1 tot en met 4 met twee decimalen, waarbij de resultaten die in het eerste inschrijvingsjaar zijn behaald niet meetellen;
- e. gedragscode taal: de op grond van art. 7.2 sub c van de wet door het college van bestuur vastgestelde gedragsregels ten aanzien van het verzorgen van het onderwijs en de examens in een andere taal dan het Nederlands;
- f. Internationaal Diploma Supplement (IDS): de bijlage bij het bachelorgetuigschrift waarin een toelichting is opgenomen m.b.t. de aard en de inhoud van de opleiding (mede in internationale context);
- g. onderdeel: een onderwijseenheid (cursus) van de opleiding, opgenomen in de Universitaire Onderwijscatalogus;
- h. opleiding: de bacheloropleiding genoemd in art. 1.1 van deze regeling, bestaande uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden;
- i. portfolio: de verzameling documenten m.b.t. de prestaties van de student binnen de door hem gekozen opleiding;
- j. student: degene die is ingeschreven aan de universiteit voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- k. studiepunt (afgekort: stp): eenheid, soms beschreven als 'EC', die gelijk staat aan 28 uur studeren;
- l. toets: tentamen als bedoeld in art. 7.10 van de wet;
- m. Undergraduate School of Social and Behavioural Sciences (USSBS): de School waarbinnen de bacheloropleidingen van de faculteit sociale wetenschappen worden verzorgd;
- n. Universitaire Onderwijscatalogus: het onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur gehouden register van de binnen de universiteit verzorgde cursussen;
- o. wet, de: de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW).

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

---

¹ De OER wordt jaarlijks vastgesteld en is van toepassing op alle studenten die voor de opleiding staan ingeschreven. Bij een verandering van de regels gelden de nieuwe regels voor iedereen, tenzij er een overgangsregeling van toepassing is op een bepaalde groep studenten. Voor de overgangsregels zie de bijlage.

PARAGRAAF 2 – VOOROPLEIDING

art. 2.1 – toelating

Naast de in de wet genoemde diploma's die toegang geven tot de opleiding, heeft de bezitter van het diploma van een in de bijlage onder 3 vermelde gelijkwaardige vooropleiding toegang tot de opleiding ².

art. 2.2 – taaleis bij buitenlands diploma

De bezitter van een buitenlands diploma kan zich pas inschrijven:

- a. nadat voldaan is aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal, programma 2 dan wel het certificaat Nederlands als Vreemde Taal, 'Profiel Academische Taalvaardigheid' (PAT) of 'Profiel Taalvaardigheid Hoger Onderwijs' (PTHO) en
- b. nadat is aangetoond dat voldaan is aan de eis van voldoende beheersing van de Engelse taal op het niveau van het Nederlandse vwo-examen.

Deficiënties in de vooropleiding in Engels worden voor aanvang van de opleiding vervuld door het afleggen van één van de volgende toetsen:

- IELTS (International English Language Testing System), academic module. De minimum vereiste IELTS score (overall band) moet zijn: 6,0 met tenminste 5,5 voor het onderdeel 'writing';
- TOEFL (Test Of English as a Foreign Language). De minimum vereiste score is 83 (internet-based test);
- Cambridge EFL (English as a Foreign Language) Examinations, met een van de volgende certificaten:
  - Cambridge Certificate in Advanced English; minimum score: C;
  - Cambridge Certificate of Proficiency in English; minimum score: C.

art. 2.3 – colloquium doctum

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in art. 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het niveau van het VWO-examen:

- Nederlands;
- Engels;
- Wiskunde C.

---

² Ook is het mogelijk, dat een buitenlandse diploma op grond van een verdrag toegang geeft tot de opleiding. Het Admissions Office van de Universiteit Utrecht beschikt over een lijst van verdragsdiploma's.

PARAGRAAF 3 – INHOUD EN INRICHTING VAN DE OPLEIDING

art. 3.1 – doel van de opleiding

De doelen van de opleidingen zijn beschreven in deel 2 van deze regeling.

art. 3.2 – vorm van de opleiding

De opleidingen Algemene sociale wetenschappen, Culturele antropologie, Sociologie, Pedagogische wetenschappen en Psychologie worden voltijds verzorgd.

De opleiding Onderwijskunde wordt zowel voltijds als in deeltijd verzorgd.

art. 3.3 – taal waarin de opleiding wordt verzorgd

1. De opleiding wordt in het Nederlands verzorgd.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kunnen een of meer onderdelen van de opleiding in het Engels worden verzorgd. Daarbij is de gedragscode Taal van de Universiteit Utrecht van toepassing.

art. 3.4 – studielast

1. De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten.
2. De opleiding omvat onderdelen op gevorderd niveau met een studielast van tenminste 45 studiepunten (in major en profileringsruimte samen).

art. 3.5 – major

1. De opleiding omvat een gedeelte (major) met een studielast van 135 studiepunten, dat betrekking heeft op Algemene sociale wetenschappen, dan wel Culturele antropologie, dan wel Sociologie, dan wel Onderwijskunde, dan wel Pedagogische wetenschappen, dan wel Psychologie. Daarvan zijn de in de bijlage onder 1 aangewezen onderdelen met een totale studielast van 75 studiepunten verplicht.
2. De overige onderdelen van de major worden door de student gekozen uit de in de bijlage onder 2 aangewezen onderdelen.
3. Van de major dienen onderdelen die mede betrekking hebben op de wetenschappelijke en maatschappelijke context van de opleiding met een studielast van tenminste 15 studiepunten deel uit te maken.
4. De onderdelen van de major Algemene sociale wetenschappen, Culturele antropologie, Sociologie, Onderwijskunde en Pedagogische wetenschappen dienen voor tenminste 37,5 studiepunten op verdiepend niveau te liggen ³ en voor tenminste 37,5 studiepunten op gevorderd niveau. De onderdelen van de major Psychologie dienen voor tenminste 45 studiepunten op verdiepend niveau te liggen ³ en voor tenminste 45 studiepunten op gevorderd niveau.
5. Bachelorproject/bachelorthesis/bacheloronderzoek:
  - Binnen de major Algemene sociale wetenschappen zijn een bachelorproject met een studielast van 15 studiepunten, en de daarmee samenhangende onderdelen Literatuurstudie ASW (7,5 stp) en MTS-4: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek (7,5 stp) verplicht;
  - Binnen de major Culturele antropologie is een bachelorproject met een studielast van 22,5 studiepunten en het daarmee samenhangende onderdeel Kwalitatieve onderzoeksmethoden: achtergronden en toepassing (7,5 stp) verplicht; voor studenten die naar Guatemala gaan is de verplichte studielast van het bachelorproject 30 studiepunten;
  - Binnen de major Sociologie is een bachelorproject met een studielast van 15 studiepunten en het daarmee samenhangende onderdeel Practicum data-analyse (7,5 stp) verplicht;

---

³ Dit aantal mag worden verminderd in de mate waarin het minimum op gevorderd niveau wordt overschreden.

- Binnen de major Onderwijskunde is een bachelorthesis met een studielast van 15 studiepunten en het daarmee samenhangende onderdeel Methoden in onderwijskundig onderzoek (7,5 stp) verplicht;
- Binnen de major Pedagogische wetenschappen is een thesis met een studielast van 15 studiepunten en het daarmee samenhangende onderdeel Methoden, technieken en statistiek 3 (7,5 stp) verplicht;
- Binnen de major Psychologie is een bacheloronderzoek met een studielast van 15 studiepunten en het daarmee samenhangende onderdeel Methoden, technieken en statistiek 3 (7,5 stp) verplicht.

art. 3.6 – profileringsruimte, minor

1. De opleiding omvat een profileringsruimte, waarin de student onderdelen kiest met een totale studielast van ten minste 45 studiepunten.
2. De onderdelen van de profileringsruimte dienen voor ten minste 15 studiepunten op verdiepend niveau te liggen.
3. Voor keuze komen in aanmerking:
  - onderdelen die opgenomen zijn in de Universitaire Onderwijscatalogus;
  - onderdelen verzorgd door een andere Nederlandse universiteit.
 Voor keuze onder goedkeuring van de examencommissie komen in aanmerking:
  - onderdelen van een buitenlandse universiteit;
  - onderdelen van een bekostigde of aangewezen Nederlandse instelling voor hoger beroepsonderwijs;
  - onderdelen uit de Universitaire Onderwijscatalogus die in samenwerking met een HBO-instelling zijn opgezet.
 De examencommissie bepaalt het niveau van het gevolgde onderdeel indien noodzakelijk om te voldoen aan de eis van lid 2.
 De examencommissie onthoudt de goedkeuring als er naar haar oordeel sprake is van inhoudelijke dubbeling met betrekking tot eerder door de student afgelegde onderdelen.
4. Indien de student een samenhangend geheel van onderdelen afrondt, dat door een onderwijsinstituut wordt verzorgd onder de aanduiding minor, dan wordt deze aanduiding op het Internationaal Diploma Supplement bij het getuigschrift van zijn examen vermeld.
5. De examencommissie kan m.b.t. een onderdeel als bedoeld in het 3^e lid of een minor als bedoeld in het 4^e lid, een lagere studielast dan de nominale toerekenen, voor zover het onderdeel resp. de minor betrekking heeft op dezelfde kennis en vaardigheden als in een of meer andere onderdelen van de major of profileringsruimte zijn begrepen.

art. 3.7 – honoursprogramma

1. De door de opleiding geselecteerde student die een samenhangend geheel van onderdelen afrondt, dat extracurriculair wordt verzorgd onder de aanduiding honoursprogramma, komt in aanmerking voor een door de directeur van die bacheloropleiding afgegeven 'Getuigschrift Honoursprogramma'.
2. De selectiecriteria voor toelating tot het honoursprogramma en de inhoud van het honoursprogramma zijn opgenomen in de bijlage onder 5.

art. 3.8 – Onderwijskunde: variant academische lerarenopleiding primair onderwijs

1. Een door de bacheloropleiding onderwijskunde geselecteerde student kan een samenhangend geheel van onderdelen afronden, dat door de bacheloropleiding onderwijskunde en Faculteit Educatie van de Hogeschool Utrecht gezamenlijk wordt verzorgd als variant academische lerarenopleiding primair onderwijs.
2. Op de student als bedoeld in het eerste lid zijn de in de bijlage onder 6 opgenomen afwijkende regels van toepassing.

PARAGRAAF 4 – ONDERWIJS

art. 4.1 – cursus

1. Voor de onderdelen van de opleiding worden cursussen verzorgd met een studielast van zeven en een halve studiepunten of een veelvoud daarvan.
2. Alle cursussen die deel uit kunnen maken van de opleiding zijn opgenomen in de Universitaire Onderwijscatalogus.
3. Een cursus wordt verzorgd op een van de volgende niveaus:
  - niveau 1: inleidend;
  - niveau 2: verdiepend;
  - niveau 3: gevorderd.

art. 4.2 – voorkennis cursussen

In de Universitaire Onderwijscatalogus/cursushandleiding wordt bij elke cursus aangegeven welke voorkennis gewenst is om daaraan met goed gevolg te kunnen deelnemen.

art. 4.3 – ingangseisen cursussen

Aan de volgende onderdelen van de major kan pas worden deelgenomen nadat voor de daarbij vermelde cursussen een voldoende is behaald. Op gemotiveerde verzoeken om ontheffing van de ingangseisen beslist de directeur van de bacheloropleiding.

4.3.1 - ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

- Bachelorproject ASW na behalen van:
  - de verplichte majorcursussen (75 stp) en MTS-3: Data-analyse ⁴.

4.3.2 - CULTURELE ANTROPOLOGIE:

- Bachelorproject: het opzetten van een kwalitatief onderzoek na behalen van:
  - De verplichte majorcursussen van het eerste bachelorjaar (45 stp) alsmede 45 stp uit het major keuzeaanbod of uit de profileringsruimte;
- Bachelorproject: dataverzameling en -verwerking 1 na behalen van:
  - Kwalitatieve onderzoeksmethoden: achtergronden en toepassing en Bachelorproject: het opzetten van een kwalitatief onderzoek.

4.3.3 - SOCIOLOGIE:

- Leeronderzoek sociale stratificatie en gezinssociologie na behalen van:
  - Leeronderzoek oriëntatiefase: inleiding, vragenlijstconstructie en interviewtraining;
- Practicum Data-analyse na behalen van:
  - Methoden, technieken en statistiek 1 en Methoden, technieken en statistiek 2 voor sociologen;
- Practicum: Models of measurement in sociological research na behalen van:
  - Practicum Data-analyse;
- Bachelorproject na behalen van:
  - alle verplichte onderdelen van de major sociologie (75 stp).

---

⁴ Kennis en inzichten uit de onderdelen Literatuurstudie ASW en MTS-4: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek worden als bekend verondersteld bij aanvang van het bachelorproject.

4.3.4 - ONDERWIJSKUNDE:

- Methoden in onderwijskundig onderzoek na het behalen van:
  - Methoden, technieken en statistiek 1 voor pedagogen en onderwijskundigen en Methoden, technieken en statistiek 2 voor pedagogen en onderwijskundigen (dan wel Methoden, technieken en statistiek 1 & 2 voor pre-masterstudenten);
- Bachelorthesis na behalen van:
  - Methoden, technieken en statistiek 1 voor pedagogen en onderwijskundigen en Methoden, technieken en statistiek 2 voor pedagogen en onderwijskundigen (dan wel Methoden, technieken en statistiek 1 & 2 voor pre-masterstudenten) en Methoden in onderwijskundig onderzoek.

4.3.5 - PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

- Bachelorstage na behalen van:
  - Diagnostiek van opvoedings- en ontwikkelingsproblemen en Cognitieve en lichamelijke beperkingen of Pedagogische praktijkontwikkeling, onderzoek en beleid en Emotional and behavioral disturbances in childhood and adolescence: contextual perspective (Orthopedagogy 1);
- Justitiële interventies na behalen van:
  - Jeugdcriminaliteit;
- Psychosocial development and problems na behalen van:
  - Opvoeding en ontwikkeling 2 en Emotional and behavioral disturbances in childhood and adolescence: contextual perspective (Orthopedagogy 1);
- Bachelorthesis na behalen van:
  - Methoden, technieken en statistiek 1 voor pedagogen en onderwijskundigen en Methoden, technieken en statistiek 2 voor pedagogen en onderwijskundigen (dan wel Methoden, technieken en statistiek 1 & 2 voor pre-masterstudenten) en Methoden, technieken en statistiek 3.

4.3.6 - PSYCHOLOGIE:

- Bacheloronderzoek na behalen van:
  - Methoden, technieken en statistiek 1 voor psychologen en Methoden, technieken en statistiek 2 voor psychologen en Methoden, technieken en statistiek 3;
- Diagnostiek in de klinische en gezondheidspsychologie na behalen van:
  - Psychopathologie II;
- Psychodiagnostiek in de ontwikkelingspsychologische praktijk kinderen en jeugdigen na behalen van:
  - Grondslagen van de psychologische diagnostiek en testtheorie;
- Ontwikkelingspsychopathologie I na behalen van:
  - Grondslagen van de psychologische diagnostiek en testtheorie.

art. 4.4 - inschrijving voor cursussen

Aan een cursus kan pas worden deelgenomen nadat de student zich tijdig daarvoor via OSIRIS-student heeft inschreven ⁵.

art. 4.5 – aanwezigheids- en inspanningsverplichting

1. Voor elke student is actieve deelname aan de cursus waarvoor hij staat ingeschreven verplicht.
2. Naast de algemene eis dat de student actief participeert in het onderwijs, worden de aanvullende eisen per onderdeel in de Universitaire Onderwijscatalogus/cursushandleiding omschreven.
3. Bij een kwalitatief of kwantitatief onvoldoende deelname kan de cursuscoördinator de student uitsluiten van verdere deelname aan de cursus of een gedeelte daarvan.

---

⁵ Zie: www.uu.nl/inschrijfperiodes.

art. 4.6 – deelname aan cursussen; voorrangregels ⁶

1. In de Universitaire Onderwijscatalogus wordt aangegeven voor hoeveel studenten een cursus ten hoogste wordt verzorgd.
2. Een onderdeel waarvoor een voldoende is behaald, mag niet opnieuw gevolgd worden.

4.6.1 - ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

Toelating voor de cursussen met een beperkte capaciteit vindt plaats op basis van vooraf vastgestelde en gepubliceerde toelatingscriteria en voorrangregels, met dien verstande dat voor de opleiding ingeschreven studenten voorrang genieten bij de cursussen die behoren tot het verplichte deel van hun major.

4.6.2 - CULTURELE ANTROPOLOGIE:

Deelname vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de opleiding ingeschreven studenten voorrang genieten bij de cursussen, die behoren tot het verplichte deel van hun major.

4.6.3 - SOCIOLOGIE:

1. Toelating voor de cursussen met een beperkte capaciteit vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de bacheloropleiding sociologie ingeschreven studenten en studenten van de bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences die sociologie als hoofdrichting volgen voorrang genieten bij de cursussen, die behoren tot het verplichte deel van hun programma.
2. Studenten die ingeschreven staan voor een minor van sociologie krijgen toegang tot de verplichte- en keuzeonderdelen van de major sociologie, die deel uitmaken van de betreffende minor.

4.6.4 – ONDERWIJSKUNDE:

De opleiding onderwijskunde heeft geen voorrangregels.

4.6.5 – PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

De opleiding pedagogische wetenschappen heeft geen voorrangregels.

4.6.6 - PSYCHOLOGIE:

1. Voor de verplichte onderdelen van de major psychologie geldt een capaciteitsbeperking. Alleen studenten psychologie hebben toegang. Daarnaast krijgen studenten van de minoren van psychologie toegang tot de verplichte onderdelen van de major die onderdeel uitmaken van een minor.
2. a. Voor de keuzecursussen van de major en de profileringsruimte, met uitzondering van de onder sub b. vermelde practica, geldt dat alle studenten worden geplaatst behoudens in geval van overmacht. In geval van overmacht worden studenten psychologie geplaatst. Voor de resterende plekken geldt dat studenten worden geplaatst op volgorde van aanmelding.
b. Voor de practica 'Neuropsychologische diagnostiek', 'Psychodiagnostiek in de ontwikkelingspsychologische praktijk: kinderen en jeugdigen' en 'Diagnostiek in de klinische en gezondheidspsychologie' gelden capaciteitsbeperkingen. Studenten die staan ingeschreven voor het studiep pad waartoe de cursus behoort, worden voor de cursus geplaatst. Voor de resterende plekken krijgen studenten psychologie voorrang boven andere studenten. Studenten worden geplaatst op volgorde van aanmelding.
3. Studenten die meer dan één maal in verband met het niet voldoen aan de inspanningsverplichtingen dan wel om een andere reden uit de cursus zijn verwijderd, verliezen bij een volgende inschrijving het recht op voorrang.
4. Bachelorstudenten kunnen niet deelnemen aan mastercursussen en masterstudenten kunnen niet deelnemen aan bachelorcursussen.

---

⁶ In alle gevallen geldt, dat de student alleen toegang tot de cursus krijgt als op tijd is ingeschreven en mits voldaan is aan de ingangseisen.

art. 4.7 – plaatsvinden cursussen

Alle in de Universitaire Onderwijscatalogus vermelde cursussen dienen doorgang te vinden. Bij een inschrijving van minder dan tien studenten kan de cursuscoördinator in overleg met de directeur van de bacheloropleiding en de studenten het onderwijs in een andere werk- en beoordelingsvorm aanbieden, dan wel een vervangende cursus aanbieden.

PARAGRAAF 5 – TOETSING

art. 5.1 – algemeen

1. Tijdens de cursus wordt de student op academische vorming getoetst en wordt getoetst of de student in voldoende mate de gestelde leerdoelen bereikt.
2. In de Universitaire Onderwijscatalogus/cursushandleiding staat beschreven aan welke prestaties de student moet voldoen om de cursus met succes af te ronden en wat de criteria zijn waarop de student beoordeeld wordt.
3. Iedere cursus bevat, uiterlijk halverwege de cursusduur, een moment waarop de docent de vorderingen van de student evalueert en aan hem kenbaar maakt.
4. De toetsing van de student is afgerond bij het einde van de cursus.
5. In het 'Reglement examencommissie' staat de gang van zaken bij toetsing beschreven.
6. Toetsing vindt niet plaats in de maand augustus.

art. 5.2 – examencommissie

1. De decaan stelt voor elke opleiding of groep van opleidingen een examencommissie in en draagt er zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
2. De decaan benoemt de voorzitter en de leden van de examencommissie voor een termijn van drie jaar op basis van hun deskundigheid op het terrein van de betreffende opleiding(en) of het terrein van toetsing. Herbenoeming is mogelijk. Alvorens tot benoeming over te gaan, hoort de decaan de leden van de desbetreffende examencommissie.
3. Als lid of voorzitter van de examencommissie kan niet benoemd worden diegene die een managementfunctie met financiële verantwoordelijkheid bekleedt of (deel)verantwoordelijkheid voor een onderwijsprogramma heeft. Hieronder worden in ieder geval verstaan: de decaan, vice-decaan, directeur/hoofd/manager van een departement, lid van een departementaal management/bestuursteam, directeur/hoofd/manager van een afdeling, lid van een afdelingsmanagement/bestuursteam, lid/voorzitter van de board of studies van de Graduate School of Undergraduate School en de onderwijsdirecteur.
4. Het lidmaatschap van de examencommissie eindigt bij het verstrijken van de benoemingstermijn. Voorts wordt aan de voorzitter en de leden door de decaan op eigen verzoek ontslag verleend. De voorzitter en de leden worden door de decaan ontslagen, indien zij niet meer voldoen aan de vereisten genoemd in lid 2 of lid 3 van dit artikel. Voorts kan de decaan de voorzitter en de leden ontslaan indien is gebleken dat zij de wettelijke taken onvoldoende uitvoeren.
5. De decaan maakt de samenstelling van de examencommissie(s) aan de studenten en docenten bekend.

art. 5.3 – toetsing onderzoekopdracht

De bachelorthesis/het bacheloronderzoek/het bachelorproject wordt door twee docenten beoordeeld.

art. 5.4 – cijfers en alfanumerieke resultaten

1. Cijfers worden gegeven op een schaal van 1 tot en met 10. De eindbeoordeling van een cursus is voldoende dan wel onvoldoende, in cijfers uitgedrukt: 6 of hoger, respectievelijk 5 of lager.
  - onvoldoenden t/m 4,99 worden niet afgerond
  - 5,00 t/m 5,49 = 5
  - voldoende worden in hele of halve cijfers uitgedrukt.

De afronding geschiedt als volgt.

Onvoldoende:

0,00 – 4,99 wordt niet afgerond

5,00 – 5,49 = 5

Voldoende:

5,50 – 6,24 = 6

6,25 – 6,74 = 6½

6,75 – 7,24 = 7

7,25 – 7,74 = 7½

7,75 – 8,24 = 8

8,25 – 8,74 = 8½

8,75 – 9,24 = 9

9,25 – 9,74 = 9½

9,75 – 10 = 10

Als een volgende decimaal op 5 of hoger uitkomt, dan wordt naar boven afgerond; als een volgende decimaal op 4 of lager uitkomt, dan wordt naar beneden afgerond.

2. Alfanumerieke resultaten kunnen in de volgende gevallen worden toegekend:
  - ONV (onvoldoende) of NVD (niet voldaan): de student heeft niet aan alle toetsonderdelen deelgenomen of voldaan;
  - V (voldaan/voldoende): de student heeft voldaan aan een onderdeel, maar ontvangt hiervoor geen cijfer;
  - VR (vrijstelling): de student heeft voor een onderdeel een vrijstelling ontvangen;
  - FR (fraude): de examencommissie heeft bij een onderdeel fraude geconstateerd.

art. 5.5 – reparatie: aanvullende of vervangende toets

Indien de student aan alle inspanningsverplichtingen tijdens de cursus heeft voldaan en hem niettemin geen voldoende is toegekend, maar wel het eindcijfer van ten minste een niet afgeronde 4,0, wordt hij eenmaal in de gelegenheid gesteld een aanvullende of een vervangende toets af te leggen.

art. 5.6 – toetsvorm

1. Toetsing binnen een cursus vindt plaats op de wijze als vermeld in de Universitaire Onderwijscatalogus/cursushandleiding⁷.
2. Op verzoek kan de examencommissie toestaan dat een toets op een andere wijze dan krachtens het eerste lid is bepaald, wordt afgelegd.

---

⁷ Toetsing vindt plaats zoals vermeld in de Universitaire Onderwijscatalogus. De beschrijving in de cursushandleiding kan uitgebreider zijn, maar mag niet in strijd zijn met wat in de Universitaire Onderwijscatalogus vermeld staat.

art. 5.7 – mondelinge toetsen

1. Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getoetst, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.
2. Het mondeling afnemen van een toets is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

art. 5.8 – toetsvoorziening bijzondere gevallen

1. Indien het niet verlenen van een individuele toetsvoorziening zou leiden tot een 'bijzonder geval van onbillijkheid van overwegende aard' kan de directeur van de bacheloropleiding besluiten een toetsvoorziening toe te kennen.
2. Verzoeken om een bijzondere toetsvoorziening moeten zo snel mogelijk met bewijsstukken worden ingediend bij de directeur van de bacheloropleiding.

art. 5.9 – termijn beoordeling

1. Het resultaat van de mondelinge toets wordt binnen 24 uur bepaald en bekend gemaakt aan de student.
2. De examinerator zorgt dat de uitslag van een schriftelijk of op andere wijze afgenomen toets binnen 10 werkdagen na de dag waarop deze is afgenomen via OSIRIS voor de student toegankelijk is.
3. Op de schriftelijke verklaring van het oordeel over een toets wordt de student gewezen op het inzagerecht, bedoeld in art. 5.11 en op de beroepsmogelijkheid bij het College van beroep voor de examens.

art. 5.10 – geldigheidsduur

1. De geldigheidsduur van behaalde onderdelen is onbeperkt.
In afwijking hiervan kan de examencommissie voor een onderdeel, waarvan de toets langer dan zes jaar geleden is behaald, een aanvullende dan wel een vervangende toets opleggen.
2. Deeltoetsen en opdrachten die behaald zijn binnen een onderdeel dat niet met goed gevolg is afgelegd, vervallen na het studiejaar waarin zij zijn behaald.

art. 5.11 – inzagerecht ⁸

1. Gedurende tenminste dertig dagen na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijke toets krijgt de student op zijn verzoek inzage in zijn beoordeeld werk.
Tevens wordt hem op zijn verzoek tegen kostprijs een kopie verschaft van dat werk.
2. Gedurende de in het eerste lid genoemde termijn kan elke belanghebbende kennis nemen van vragen en opdrachten van de desbetreffende toets, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

art. 5.12 – bewaartermijn toetsen

1. De opgaven, uitwerkingen en het beoordeelde werk van de schriftelijke toetsen worden in papieren of digitale vorm gedurende twee jaar na de beoordeling bewaard.
2. De in artikel 3.5 lid 5 bedoelde bachelorthesis, het bachelorproject dan wel het bacheloronderzoek en de beoordeling daarvan worden in papieren of digitale vorm gedurende zeven jaar na de beoordeling bewaard.

---

⁸ Het recht op nabespreking is geregeld in art. 11 van het Reglement Examencommissie.

art. 5.13 – vrijstelling

De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van een onderdeel van het programma, indien de student:

- a. hetzij een qua inhoud en niveau overeenkomstig onderdeel van een universitaire of hogere beroepsopleiding voorafgaand aan de start van de bacheloropleiding heeft voltooid;
- b. hetzij aantoonbaar door werk- c.q. beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken m.b.t. het desbetreffende onderdeel.

art. 5.14 – fraude en plagiaat

1. Onder fraude en plagiaat wordt verstaan het handelen of nalaten van een student waardoor een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt.

Onder fraude valt onder meer:

- tijdens het tentamen spieken. Degene die gelegenheid biedt tot spieken is medeplichtig aan fraude;
- tijdens het tentamen in het bezit te zijn van hulpmiddelen (voorgeprogrammeerde rekenmachine, mobiele telefoon, boeken, syllabi, aantekeningen etc), waarvan de raadpleging niet uitdrukkelijk is toegestaan;
- door anderen laten maken van (delen van) een studieopdracht;
- zich voor de datum of het tijdstip waarop het tentamen zal plaatsvinden, in het bezit te stellen van de vragen of opgaven van het desbetreffende tentamen;
- fingeren van enquête- of interviewantwoorden of onderzoekgegevens;

Van plagiaat is sprake bij het in een scriptie of ander werkstuk gegevens of tekstgedeelten (van anderen) overnemen zonder bronvermelding. Onder plagiaat valt onder meer:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder (deugdelijke) verwijzing: parafrazen moeten als zodanig gemarkeerd zijn (door de tekst uitdrukkelijk te verbinden met de oorspronkelijke auteur in tekst of noot), zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om eigen gedachtegoed van de student;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het zonder bronvermelding opnieuw inleveren van eerder door de student gemaakt eigen werk en dit laten doorgaan voor in het kader van de cursus vervaardigd oorspronkelijk werk, tenzij dit in de cursus of door de docent uitdrukkelijk is toegestaan;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

2.
  - a. Wanneer fraude wordt geconstateerd of vermoed, deelt de examinator dit schriftelijk of per emailbericht mee aan de examencommissie.
  - b. Wanneer de examinator plagiaat constateert of vermoedt deelt hij dit schriftelijk of per emailbericht mee aan de student en de examencommissie. De examencommissie stelt de student in de gelegenheid schriftelijk daarop te reageren.
  - c. De examencommissie stelt de examinandus in de gelegenheid te worden gehoord.
3. De examencommissie stelt vast of er sprake is van (medeplichtigheid aan) fraude of plagiaat en deelt de examinandus schriftelijk haar besluit en de sancties conform het bepaalde in het vierde lid mede, onder vermelding van de beroepsmogelijkheid bij het College van beroep voor de examens.

4. Fraude en plagiaat of medeplichtigheid daaraan wordt door de examencommissie als volgt bestraft:
  - a. In ieder geval:
    - ongeldig verklaren van het ingeleverde werkstuk of tentamen;
    - berisping, die aangetekend wordt in OSIRIS;
    - het niet meer in aanmerking komen voor een positief judicium (cum laude) als bedoeld in art. 6.2.
  - b. En eventueel voorts, afhankelijk van aard en omvang van de fraude of plagiaat, en van de studiefase van de examinandus, één of meer van de volgende sancties:
    - verwijderen uit de cursus;
    - uitsluiting van deelname aan tentamens of andere vormen van toetsing die behoren bij het betreffende onderwijsonderdeel voor het lopende academisch jaar, dan wel voor een periode van 12 maanden;
    - volledige uitsluiting van deelname aan alle tentamens of andere vormen van toetsing voor een periode van 12 maanden.
  - c. Indien de student reeds eerder een berisping heeft gekregen: volledige uitsluiting van deelname aan alle tentamens of andere vormen van toetsing voor een periode van 12 maanden en het advies de opleiding te verlaten.
  - d. Bij zeer ernstige en/of herhaalde fraude kan de examencommissie het college van bestuur voorstellen de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief te beëindigen.

art. 5.15 – woordenboek

Studenten die tijdens een toets een vertalend woordenboek willen raadplegen, dienen hiervoor vooraf schriftelijke toestemming van de examencommissie te krijgen. De toestemming kan voor de duur van ten hoogste één studiejaar worden verleend.

PARAGRAAF 6 – EXAMEN

art. 6.1 – examen

1. De examencommissie stelt de uitslag van het bachelorexamen vast en reikt het getuigschrift als bedoeld in art. 6.4 uit, zodra de student aan de eisen van het examenprogramma heeft voldaan.
2. Alvorens de uitslag van het examen vast te stellen, kan de examencommissie zelf een onderzoek instellen naar de kennis van de student m.b.t. een of meer onderdelen of aspecten van de opleiding, indien en voor zover de uitslagen van de desbetreffende toetsen haar daartoe aanleiding geven.
3. Beoordeling van het examendossier maakt deel uit van het afsluitend examen. Als datum voor het examen geldt de laatste werkdag van de maand waarin de examencommissie heeft vastgesteld, dat de student aan de eisen van het examenprogramma heeft voldaan.
4. Voor het behalen van het examen geldt als voorwaarde dat voor alle onderdelen een voldoende is behaald. Voor het behalen van het examen van de opleidingen onderwijskunde en pedagogische wetenschappen geldt tevens dat voor het portfolio als bedoeld in art. 7.4 een voldoende beoordeling is verkregen.
5. Voor het behalen van het examen en de afgifte van het getuigschrift geldt tevens als voorwaarde dat de student ingeschreven was voor de opleiding in de periode dat de toetsen zijn afgelegd. Ingeval de student niet aan deze voorwaarde voldoet, kan het college van bestuur een verklaring van geen bezwaar afgeven met betrekking tot het behalen van het examen en de afgifte van het getuigschrift nadat de student de verschuldigde collegegelden en administratiekosten voor de 'ontbrekende' perioden heeft betaald.
6. Degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd en aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift, kan de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan. Dit verzoek moet worden ingediend binnen twee weken nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen. De examencommissie willigt het verzoek in het studiejaar 2013-2014 in ieder geval in wanneer de student:
  - o een bestuursfunctie gaat vervullen waarvoor een bestuursbeurs van de Universiteit Utrecht beschikbaar is;
  - o een stage of onderdeel in het buitenland gaat volgen;
  - o onderdelen moet volgen die verplicht zijn voor toelating tot de masteropleiding.De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard vanwege de omstandigheid dat betrokkene in de studieplanning geen rekening heeft kunnen houden met het automatisch afstuderen.

art. 6.2 – *judicium cum laude*

Aan de uitslag van het bachelorexamen kan het predicaat "cum laude" worden verbonden indien de student heeft voldaan aan de volgende eisen:

- een gewogen gemiddelde van ten minste een niet afgeronde 8,0 waarbij de weging geschiedt op basis van studiepunten;
- het gewogen gemiddelde wordt berekend over de eindcijfers van de onderdelen;
- geen enkel onderdeel mag beoordeeld zijn met minder dan 7,0 in de OSIRIS-registratie;
- de bachelorthesis/het bachelorproject/het bacheloronderzoek⁹ dient in één keer met ten minste 8,0 beoordeeld te zijn;
- het bachelorexamen is binnen vier jaar behaald. Studenten van de deeltijdopleiding onderwijskunde moeten het examen binnen zeven jaar behaald hebben.

Vrijstellingen tellen niet mee.

Indien de student onderdelen heeft voltooid bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, dan tellen deze mee bij de bepaling van een cum laude, mits deze onderdelen van tevoren zijn goedgekeurd door de examencommissie.

De student van wie door de examencommissie is vastgesteld dat hij fraude heeft gepleegd, komt niet in aanmerking voor het *judicium cum laude*.

---

⁹ Als de bachelorthesis, het bachelorproject of het bacheloronderzoek uit meerdere onderwijsonderdelen bestaat, dan moet het gewogen gemiddelde van al deze onderwijsonderdelen minimaal een niet afgeronde 8,0 zijn. De weging geschiedt op basis van studiepunten.

In die gevallen waarin de regeling niet voorziet beslist de examencommissie.

art. 6.3 – graad

1. Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad "Bachelor of Science" verleend.
2. De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

art. 6.4 – getuigschrift

1. Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd wordt door de examencommissie een getuigschrift uitgereikt. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt, ook al rondt een student meerdere programma's af.
2. De examencommissie voegt aan dit getuigschrift het Internationaal Diploma Supplement (IDS) toe, waarmee (internationaal) inzicht wordt verschaft in de aard en inhoud van de afgeronde opleiding.

art. 6.5 – final Grade Point Average (final GPA)

1. Voor studenten die per september 2007 of later het eerste jaar van hun opleiding zijn aangevangen, is op het Internationaal Diploma Supplement het final Grade Point Average vermeld om de academische prestaties van een student weer te geven.
2. Het final GPA is het gemiddelde cijfer van de cursusresultaten die zijn behaald binnen het examenprogramma van de opleiding, gewogen naar studiepunten en uitgedrukt op een schaal van 1 tot en met 4 met twee decimalen. Resultaten behaald in het eerste inschrijvingsjaar voor de bacheloropleiding, tellen niet mee bij de berekening van het final GPA.
3. De berekening van het final GPA gaat als volgt:
  - alle geldende cursusresultaten na het eerste inschrijvingsjaar, behaald in het examenprogramma van de bacheloropleiding worden omgerekend naar quality points; Voor studenten die instromen in een hoger studiejaar (d.w.z. degenen die vrijstelling hebben gekregen voor alle onderdelen van de eerste periode met een gezamenlijke studielast van 60 studiepunten ¹⁰) geldt een afwijkende regel: bij deze studenten worden alle geldende tentamenresultaten vanaf hun eerste inschrijvingsjaar, behaald in het examenprogramma van de bacheloropleiding omgerekend naar quality points;
  - quality points zijn het geldend cursusresultaat x aantal studiepunten van het betreffende onderdeel;
  - het totaal aantal behaalde quality points gedeeld door het totaal aantal behaalde studiepunten geeft het gemiddeld cursusresultaat;
  - het gemiddeld cursusresultaat wordt omgezet in het final GPA.

art. 6.6 – toegang tot aansluitende masteropleiding

6.6.1 - ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot de programma's van de masteropleiding Algemene sociale wetenschappen en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot die masteropleiding en haar programma's.

---

¹⁰ Het gaat hierbij uitsluitend om een vrijstelling voor 60 stp of meer van de in artikel 7.3 lid 4 vermelde voor het BSA meetellende cursussen.

6.6.2 - CULTURELE ANTROPOLOGIE:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Culturele antropologie van de Universiteit Utrecht wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot de masteropleiding Culturele antropologie, programma Multiculturalisme in vergelijkend perspectief en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot die masteropleiding.

6.6.3 - SOCIOLOGIE:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Sociologie van de Universiteit Utrecht wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot de masteropleiding Sociologie, programma Vraagstukken van beleid en organisatie en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot die masteropleiding.

6.6.4 - ONDERWIJSKUNDE:

6.6.4.1 – Voor studenten die vóór 1 september 2007 of vanaf 1 september 2013 zijn gestart met de bacheloropleiding onderwijskunde geldt:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Onderwijskunde van de Universiteit Utrecht wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot de masteropleiding Onderwijskunde, programma Onderwijskundig ontwerp en advisering en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot die masteropleiding.

6.6.4.2 – Voor studenten die tussen 31 augustus 2007 en 1 september 2013 zijn gestart met de bacheloropleiding onderwijskunde geldt:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Onderwijskunde van de Universiteit Utrecht, binnen welke het studiepad Onderwijskundig ontwerp en advisering is gevolgd, wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot de masteropleiding Onderwijskunde, programma Onderwijskundig ontwerp en advisering en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot die masteropleiding.

6.6.5 - PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Pedagogische wetenschappen van de Universiteit Utrecht, binnen welke het studiepad Orthopedagogiek is gevolgd, wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot het masterprogramma Orthopedagogiek en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot het masterprogramma Orthopedagogiek van de masteropleiding Pedagogische wetenschappen.

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Pedagogische wetenschappen van de Universiteit Utrecht wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot het masterprogramma Jeugdstudies en het masterprogramma Maatschappelijke opvoedingsvraagstukken en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot het masterprogramma Jeugdstudies en het masterprogramma Maatschappelijke opvoedingsvraagstukken van de masteropleiding Pedagogische wetenschappen.

6.6.6 - PSYCHOLOGIE:

De bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Psychologie van de Universiteit Utrecht, binnen welke één van de studiepaden psychologie is gevolgd, wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot het op die competenties aansluitende masterprogramma van de masteropleiding Psychologie van de Universiteit Utrecht en wordt uit dien hoofde toegelaten tot het bij het studiepad aansluitende programma van de masteropleiding Psychologie.

PARAGRAAF 7 – STUDIEBEGELEIDING

art. 7.1 – studievoortgangsadministratie

1. De faculteit registreert de individuele studieresultaten van de studenten en stelt deze via Osiris-student ter beschikking.
2. Bij het Studiepunt van de faculteit kan een gewaarmerkt studievoortgangsdossier worden verkregen.

art. 7.2 – studiebegeleiding

1. De faculteit draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten, die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.
2. De studiebegeleiding omvat:
  - Een matchingsactiviteit voor aanvang van de studie waarmee inzicht wordt verkregen of de studie passend is;
  - een introductie in de eerste week van het eerste semester van het eerste studiejaar;
  - toewijzing van een tutor voor de gehele bacheloropleiding;
  - groepsgewijze en individuele advisering over mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding, mede met het oog op beroepsmogelijkheden na de masteropleiding en over mogelijkheden om direct na het behalen van het bachelordiploma de arbeidsmarkt te betreden;
  - groepsgewijze en individuele advisering over studievaardigheden, studieplanning en de keuze voor het vervolgtraject;
  - het bieden van verwijzing en hulp bij door studenten ervaren moeilijkheden tijdens de studie;
  - het bieden van verwijzing naar een passender studie aan studenten die vóór 1 februari van het jaar van eerste inschrijving uitschrijven voor de opleiding;
  - een individuele matchingsactiviteit voor degenen die in de loop van het studiejaar vanuit een andere opleiding aan de Universiteit Utrecht worden verwezen naar de opleiding;
  - het geven van een (bindend) studieadvies.

art. 7.3 – bindend studieadvies (BSA) ¹¹

1. In het jaar van eerste inschrijving ontvangt de student uiterlijk op 31 januari een schriftelijk studieadvies over de voortzetting van zijn opleiding. Dit advies geeft een waarschuwing bij een studievoortgang van 7,5 studiepunten of minder. De deeltijdstudent van de opleiding onderwijskunde ontvangt na het eerste semester, doch uiterlijk op 1 mei, het in de eerste volzin bedoelde advies.
2. De student die een waarschuwing ontvangt als bedoeld in het eerste lid, wordt in de gelegenheid gesteld te worden gehoord door de tutor met als doel een heroverweging van de studiekeuze en een eventuele verwijzing.
3. Aan het einde van de eerste periode met een studielast van 60 studiepunten van diens eerste jaar van inschrijving, doch uiterlijk op 31 augustus, ontvangt de student een tweede schriftelijk advies over de voortzetting van zijn opleiding. De deeltijdstudent van de opleiding onderwijskunde ontvangt het in de eerste volzin van dit lid bedoelde tweede schriftelijke advies over de voortzetting van zijn opleiding aan het einde van de eerste periode met een studielast van 60 studiepunten aan het einde van diens tweede jaar van inschrijving, doch uiterlijk op 31 augustus van dat jaar. Onverminderd het bepaalde in lid 9, 10 en 11 wordt aan dit studieadvies een afwijzing met een bindend karakter verbonden, indien de student minder dan 45 studiepunten heeft behaald. De afwijzing geldt gedurende een termijn van 4 studie jaren.
4. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten als bedoeld in lid 1 en lid 3 tellen de volgende studiepunten mee:
  - a. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten voor de opleiding **algemene sociale wetenschappen** tellen uitsluitend de studiepunten mee van de cursussen

---

¹¹ De BSA-regeling voor de academische lerarenopleiding primair onderwijs (Onderwijskunde: ALPO) wijkt af v.w.b. het tijdstip van en het aantal te behalen studiepunten bij het tussentijdse waarschuwende advies (lid 1), het aantal te behalen studiepunten bij het bindende studieadvies in augustus (lid 3) en v.w.b. de voor het advies meetellende cursussen (lid 4 sub d). Zie de bijlage onder 6.

- Introductie algemene sociale wetenschappen (7,5 stp), Methoden, technieken en statistiek 1 voor algemene sociale wetenschappen (7,5 stp), Introductie gedragswetenschappen (7,5 stp), ASW in de praktijk: analyse en bestrijding van sociale problemen (7,5 stp), Introductie maatschappijwetenschappen: de moderne samenleving (7,5 stp), Methoden, technieken en statistiek 2 voor algemene sociale wetenschappen (7,5 stp), Culture and Development (7,5 stp) en Leeronderzoek ASW (7,5 stp). Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten tellen de studiepunten van verworven vrijstellingen en van behaalde deeltaetsen niet mee.
- b. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten voor de opleiding **culturele antropologie** tellen uitsluitend de studiepunten mee van de cursussen Culturele antropologie 1: inleiding in de culturele antropologie (7,5 stp), Methoden, technieken en statistiek 1 (7,5 stp), Culturele antropologie 2: de relevantie van het antropologisch perspectief (7,5 stp), Methoden, technieken en statistiek 2 voor CA (7,5 stp), Cultural anthropology 3: Globalization and contemporary sociocultural complexity (7,5 stp), Culturele antropologie 4: theoretische stromingen (7,5 stp) en voorts 15 studiepunten van de keuzeonderdelen uit de major culturele antropologie, zoals vermeld in de bijlage onder 2.2. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten tellen de studiepunten van verworven vrijstellingen en van behaalde deeltaetsen niet mee.
  - c. Bij het vaststellen van het aantal studiepunten voor de opleiding **sociologie** tellen uitsluitend de studiepunten mee van de majorcursussen sociologie, zoals vermeld in de bijlage onder 1.3 (verplichte onderdelen major sociologie) en 2.3 (keuzeonderdelen major sociologie). Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten tellen de studiepunten van verworven vrijstellingen en van behaalde deeltaetsen niet mee.
  - d. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten voor de opleiding **onderwijskunde** tellen uitsluitend de studiepunten mee van de majorcursussen onderwijskunde, zoals vermeld in de bijlage onder 1.4 (verplichte onderdelen major onderwijskunde) en 2.4 (keuzeonderdelen major onderwijskunde). Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten tellen de studiepunten van verworven vrijstellingen en van behaalde deeltaetsen niet mee.
  - e. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten voor de opleiding **pedagogische wetenschappen** tellen uitsluitend de studiepunten mee van de majorcursussen pedagogische wetenschappen, zoals vermeld in de bijlage onder 1.5 (verplichte onderdelen major pedagogische wetenschappen) en 2.5 (keuzeonderdelen major pedagogische wetenschappen). Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten tellen de studiepunten van verworven vrijstellingen en van behaalde deeltaetsen niet mee.
  - f. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten voor de opleiding **psychologie** tellen uitsluitend de studiepunten mee van de cursussen Inleiding in de psychologie: overzicht en geschiedenis (7,5 stp), Methoden, technieken en statistiek 1 voor psychologen (7,5 stp), Biologische grondslagen van het gedrag (7,5 stp), Methoden, technieken en statistiek 2 voor psychologen (7,5 stp), Ontwikkelingspsychologie (7,5 stp), Functieleer (7,5 stp), Persoonlijksleer (7,5 stp) en Sociale psychologie (7,5 stp). Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten tellen de studiepunten van verworven vrijstellingen en van behaalde deeltaetsen niet mee.
5. Aan de student die een verzoek tot uitschrijving vóór 1 februari van het eerste jaar van inschrijving doet, wordt geen studieadvies als bedoeld in lid 3 uitgebracht. Indien de student zich in een volgend studiejaar opnieuw inschrijft, zal in dat volgende studiejaar het studieadvies als bedoeld in lid 3 worden uitgebracht.
  6. In afwijking van het in lid 3, 4 en 5 bepaalde krijgt de student, die een verzoek tot uitschrijving vóór 1 februari van het jaar van eerste inschrijving doet en vervolgens in zijn eerste jaar van inschrijving wordt ingeschreven bij een nieuw gekozen bacheloropleiding binnen de faculteit sociale wetenschappen van de Universiteit Utrecht een positief advies voor de nieuw gekozen bacheloropleiding, indien hij in zijn eerste jaar van inschrijving 45 studiepunten of meer heeft behaald voor beide opleidingen in totaal.
  7. In afwijking van het in lid 3 en lid 4 bepaalde wordt aan iedere student die geslaagd is voor het propedeuse-examen van de gelijknamige oude stijlopleiding van de Universiteit Utrecht een positief advies uitgebracht.
  8. Het studieadvies wordt uitgebracht door de examencommissie van de betreffende opleiding.
  9. Alvorens een definitief afwijzend studieadvies wordt uitgebracht, wordt de student in de gelegenheid gesteld te worden gehoord door of namens de examencommissie van de betreffende opleiding.
  10. In haar afweging om een afwijzend studieadvies uit te brengen betreft de examencommissie op verzoek van de student zijn persoonlijke omstandigheden. Uitsluitend persoonlijke omstandigheden die door de student na intreden zo spoedig mogelijk als redelijkerwijs kan worden verlangd bij de facultaire studieadviseurs zijn gemeld, worden door examencommissie

betrokken in haar afweging. Onder persoonlijke omstandigheden ¹² wordt verstaan ziekte, zwangerschap, functiestoornis, bijzondere familieomstandigheden, topsport en bestuursactiviteiten voor een studentenorganisatie met volledige rechtsbevoegdheid of in het kader van de organisatie en het bestuur van de Universiteit Utrecht, de faculteit sociale wetenschappen of de bacheloropleiding waarvoor de student staat ingeschreven.

11. In haar afweging om een afwijzend studieadvies uit te brengen betreft de examencommissie op verzoek van de student voorts andere vormen van overmacht dan de in het vorige lid genoemde. Uitsluitend overmachtsituaties die na intreden zo spoedig mogelijk als redelijkerwijs kan worden verlangd bij de facultaire studieadviseurs zijn gemeld, worden door de examencommissie betrokken in haar afweging.
12. Indien op grond van de omstandigheden als bedoeld in lid 5, lid 10 en lid 11 van het verbinden van een afwijzing wordt afgezien, dan wordt aan de student aan het einde van het volgende jaar van inschrijving opnieuw het studieadvies als bedoeld in lid 3 uitgebracht. De student moet het aantal studiepunten als bedoeld in het derde lid halen in dat volgende jaar van inschrijving; de in het eerste studiejaar behaalde studiepunten tellen daarbij niet mee.
13. Tegen een beslissing tot afwijzing kan binnen 6 weken beroep ingesteld worden bij het College van beroep voor de examens.
14. Onverminderd het bepaalde in lid 5, 6 en 7 geldt, dat het bepaalde in lid 1 t/m 4 en lid 8 t/m 13 van toepassing blijft indien de student voor één of meer van de in lid 4 genoemde cursussen een vrijstelling heeft verworven, met dien verstande dat bij het vaststellen van het aantal in het eerste jaar van inschrijving behaalde studiepunten de cursus van lid 4 waarvoor een vrijstelling is verworven, vervangen kan worden door elke andere door de student in het eerste jaar van inschrijving gevolgde cursus.

art. 7.4 – portfolio

7.4.1 – ALLE OPLEIDINGEN:

Iedere student houdt een portfolio bij.

7.4.2 - ONDERWIJSKUNDE en PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

Studenten van de opleidingen onderwijskunde en pedagogische wetenschappen houden als verplicht examenonderdeel een portfolio bij in de vorm van een reflectiedossier dat als voldoende wordt beoordeeld wanneer aan alle verplichtingen voor het reflectiedossier is voldaan.

art. 7.5 – handicap

Aan de student met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden het onderwijs te volgen en de toetsen af te leggen op de wijze zoals vastgelegd in zijn Contract onderwijsvoorzieningen. Verzoeken om een studiecontract af te sluiten worden ingediend bij de studieadviseur.

---

¹² Art. 2.1 Uitvoeringsbesluit WHW geeft een opsomming van wat onder persoonlijke omstandigheden bij het bindend studieadvies wordt verstaan. Het CvB heeft hier topsport aan toegevoegd.

PARAGRAAF 8 – OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

art. 8.1 – vangnetregeling

In die gevallen waarin deze regeling niet voorziet, niet duidelijk voorziet of tot kennelijke onredelijke uitkomsten leidt, wordt door of namens de decaan beslist, na de examencommissie te hebben gehoord.

art. 8.2 – overgangsregelingen

De overgangsregelingen zijn opgenomen in bijlage 4.

art. 8.3 – wijziging

1. Wijzigingen van deze regeling worden door de decaan, gehoord de opleidingscommissie en na overleg met de faculteitsraad, bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
2. Een wijziging van deze regeling heeft geen betrekking op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
3. Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op een beslissing, die krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

art. 8.4 – bekendmaking

De decaan draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling, alsmede van elke wijziging via internet.

art. 8.5 – inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2013.

Deel 2

DOEL VAN DE OPLEIDING

ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

Met de opleiding wordt beoogd:

- studenten op te leiden tot beginnende sociaal-wetenschappelijke professionals, die beschikken over de kennis, competenties en methodische vaardigheden die hen geschikt maken voor een breed scala aan academische functies;
- competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) te ontwikkelen ten aanzien van:
  - academisch denken, handelen en communiceren;
  - hanteren van relevant wetenschappelijk instrumentarium;
  - (wetenschappelijk) communiceren in de Nederlandse taal;
  - hanteren van specifieke kennis in een bredere wetenschappelijke, wetenschapsfilosofische, en maatschappelijk/culturele context;
- voor te bereiden op een verdere studieloopbaan.

Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

Kennis en inzicht

De afgestudeerde heeft kennis van:

- begrippen en theorieën uit de gedrags-, maatschappij- en cultuurwetenschappen, vanuit het perspectief van hun bijdrage aan de wederzijdse bepaling van individu en samenleving;
- de mogelijkheden en moeilijkheden van interdisciplinaire theorievorming, zowel in wetenschapstheoretisch opzicht als wat betreft hun bijdrage aan de analyse en beleidsmatige interventie van sociale vraagstukken;
- kwantitatieve en kwalitatieve methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek (inclusief statistiek);
- belangrijke beleids- en interventietheorieën, met speciale aandacht voor de samenhang tussen het openbaar bestuur, maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven en de burger;
- belangrijke hedendaagse maatschappelijk vraagstukken, interventiestrategieën en de structuur en instituties van de Nederlandse samenleving, mede gezien in een historisch en internationaal vergelijkend perspectief.

Toepassen kennis en inzicht

De afgestudeerde:

- heeft inzicht in de mogelijkheden en moeilijkheden van het gebruik van sociaal-wetenschappelijke kennis bij het analyseren, vormgeven en evalueren van beleids- en interventiepraktijken;
- kan een praktijkvraag of sociaal probleem herformuleren tot een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling;
- kan de daarin vervatte begrippen op adequate wijze operationaliseren;
- kan een onderwerp zowel theoretisch als empirisch bestuderen, in onderlinge samenhang;
- kan de resultaten gebruiken voor het beantwoorden van een praktijkvraag of bijdragen aan verheldering en zo mogelijk oplossing van het sociale probleem, dan wel de implicaties van de uitkomsten aangeven voor interventies en beleid op het onderzochte maatschappelijke domein.

Oordeelsvorming

De afgestudeerde:

- kan teksten, theorieën, onderzoeken en beweringen kritisch bestuderen, analyseren en vergelijken;
- kan een interdisciplinair perspectief innemen en kennis uit verschillende sociaal-wetenschappelijke disciplines combineren in een interdisciplinaire aanpak;
- kan het resultaat weergeven in een coherent betoog dat wordt afgesloten met een heldere, synthetiserende conclusie;
- kan een standpunt, model of aanpak ontwikkelen;
- kan onderzoek beoordelen en zelf opzetten, uitvoeren en verslaan;
- kan zich verplaatsen in de verschillende professionele rollen van een sociale wetenschapsbeoefenaar en kan tenminste een van die rollen zelfstandig vervullen op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar;
- heeft een kritisch-reflexieve instelling ten aanzien van sociaal-wetenschappelijke kennis en van interventies in de samenleving.

Communicatie

De afgestudeerde:

- beschikt over algemene professionele en academische vaardigheden in het bijzonder met betrekking tot: de Nederlandse en Engelse taal;
- beschikt over het vermogen informatie- en communicatietechnologie te gebruiken;
- beschikt over het vermogen tot het systematisch verzamelen van informatie;
- is in staat tot mondeling presenteren, discussiëren en schrijven;
- is in staat tot plannen, organiseren en samenwerken;
- is in staat activiteiten en prestaties van anderen en van zichzelf gestructureerd te beoordelen;
- toont een communicatieve en coöperatieve instelling ten aanzien van anderen met verschillende posities, rollen, achtergronden, deskundigheden en belangen;
- toont een instelling om positie te kiezen en initiatieven te nemen maar ook de eigen inbreng te beargumenteren en ter discussie te stellen.

Leervaardigheden

De afgestudeerde toont:

- een gerichtheid op het bijhouden van ontwikkelingen en nieuwe kennis in de sociale wetenschappen;
- een reflexieve instelling ten aanzien van het eigen functioneren, en de eigen ontwikkeling en loopbaan;
- zich bewust te zijn van en rekening te houden met de ethische en maatschappelijke context en implicaties van zijn of haar handelen.

CULTURELE ANTROPOLOGIE:

Met de opleiding wordt beoogd:

Het doel van de opleiding is studenten op te leiden tot onderzoekende en lerende academici die nadenken over de grondslagen en ontwikkelingen van hun discipline en in staat zijn te reflecteren op het eigen professionele handelen. Studenten leren zowel theoretische vragen te formuleren als praktisch relevante vraagstukken te omschrijven en op te lossen door het combineren van bestaande kennis en het ontwikkelen van nieuwe wetenschappelijke inzichten vanuit een holistisch, comparatief perspectief door middel van vooral kwalitatief onderzoek.

Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

Kennis en inzicht:

De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in:

- de aard van wetenschappelijke kennis en de achterliggende grondslagdebatten;
- de sociaal wetenschappelijke en wetenschapstheoretische grondslagen van de culturele antropologie en de daarmee verbonden ethische en normatieve vraagstukken;
- de geschiedenis en theorie ontwikkeling van het vakgebied inclusief de wetenschapsfilosofische en sociaal-culturele achtergronden;
- de belangrijkste termen en begrippen die binnen de discipline gebruikt worden;
- actuele thema's binnen de culturele antropologie;
- theorieën en debatten op het terrein van conflict, trauma, geweld en verzoening;
- theorieën en actuele thema's op het terrein van de multiculturele samenleving;
- samenlevingsverbanden, maatschappijtypen, structurele elementen en processen van verandering en continuïteit;
- de methoden en technieken, inclusief de statistiek, van het vakgebied;
- problemen van praktische toepassing van kennis in beleid.

Toepassen van kennis en inzicht:

De afgestudeerde beschikt over algemene professionele en academische vaardigheden en is in staat zelfstandig en volgens academische criteria:

- een artikel te schrijven;
- een mondelinge voordracht te houden met ondersteuning van audiovisuele media en computerpresentaties;
- literatuur te vinden via allerlei zoeksystemen;
- te werken met ICT-programma's voor tekstverwerking en databeheer;
- mondeling en schriftelijk (ook via internet) een wetenschappelijke discussie te voeren;
- in een groep te werken;
- leiding te geven en te ontvangen;
- niet-wetenschappelijke claims op kennis te kunnen onderscheiden en daar verantwoord mee om te weten gaan;
- zelfstandig en planmatig te werken;
- problemen op te lossen;
- wetenschap naar beleid te vertalen;
- een onderzoeksvoorstel te schrijven en daarin een probleem te formuleren tot een duidelijk en onderzoekbare probleemstelling;
- een probleemstelling te operationaliseren;
- zelfstandig een onderzoek op te zetten, de relevante data te verzamelen en te ordenen;
- empirisch, etnografisch en theoretisch materiaal in onderlinge samenhang te presenteren in mondelinge of schriftelijke rapportage van het onderzoek;
- het resultaat van onderzoek weer te geven in een coherent betoog dat wordt afgesloten met een heldere synthetiserende conclusie.

Oordeelsvorming:

De afgestudeerde kan:

- een kritisch-reflexieve houding tonen ten aanzien van het eigen professionele denken en handelen, cultureel antropologische kennis en inzichten en maatschappelijke ontwikkelingen;
- relevante theoretische inzichten en empirische bevindingen analyseren en mede op basis daarvan een eigen conceptueel kader, synthese en/of standpunt ontwikkelen;
- rekening houden met de ethische en maatschappelijke context en implicaties van zijn of haar handelen;
- een reflectieve houding tonen ten aanzien van het eigen functioneren en de eigen ontwikkeling en bewuste keuzes maken met het oog op de verdere ontwikkeling van de loopbaan;

- positie kiezen en initiatieven nemen maar ook de eigen inbreng te beargumenteren en ter discussie te stellen.

Communicatie:

De afgestudeerde kan:

- op het niveau van een beginnend academisch professional schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren;
- conclusies uit onderzoek vertalen naar een algemeen publiek zowel mondeling als schriftelijk;
- openheid tonen in het communiceren over de uitvoering en resultaten van eigen en andermans onderzoek.

Leervaardigheden:

De afgestudeerde kan:

- omgaan met en zoeken naar relevante wetenschappelijke literatuur (Ommat);
- zelfstandig wetenschappelijke teksten analyseren;
- een analytisch betoog van bestaande disciplinaire kennis en inzichten in relatie tot eigen ideeën en onderzoeksconclusies schriftelijk uiteen zetten;
- zelfstandig een veldonderzoek opzetten, uitvoeren, analyseren en daarover rapporteren.

SOCIOLOGIE:

Met de opleiding wordt beoogd:

- studenten op te leiden tot empirisch en theoretisch geschoolde sociologen die beschikken over de kennis, competenties en methodische vaardigheden die hen geschikt maken voor een breed scala aan academische functies zoals junior sociologisch onderzoeker of junior beleidssocioloog;
- competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) te ontwikkelen ten aanzien van:
  - academisch denken, handelen en communiceren;
  - hanteren van relevant wetenschappelijk instrumentarium;
  - (wetenschappelijk) communiceren in de Nederlandse en Engelse taal;
  - toepassen van specifieke kennis in een bredere wetenschappelijke en maatschappelijke context;
- voor te bereiden op een verdere studieloopbaan.

Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

Kennis en inzicht:

Afgestudeerden hebben kennis en inzicht op het vlak van probleemstellingen, theorieën, onderzoek en beleid. Specifiek hebben afgestudeerden kennis van en inzicht in:

- de belangrijkste maatschappelijke problemen in de hedendaagse Nederlandse samenleving in internationaal vergelijkend en historisch perspectief;
- maatschappelijke problemen en het verschil met sociologische vragen;
- de maatschappelijke betekenis van beleidsinterventies en hun implicaties;
- de hoofdproblemen van de sociologie;
- de belangrijkste theoretische tradities in de sociologie;
- de inhoud van belangrijke theorieën;
- gezaghebbende empirische bevindingen en hebben besef van hun relevantie;
- overzicht van de belangrijkste sociaalwetenschappelijke onderzoeksdesigns en methoden van dataverzameling;
- de wijze waarop theoretische kennis kan worden gebruikt om beleidsinterventies voor te stellen;
- de loop van beleidsprocessen;
- de wijze waarop gevoerd beleid kan worden verklaard en geëvalueerd.

Toepassen van kennis en inzicht:

Afgestudeerden kunnen kennis en inzicht toepassen op het vlak van probleemstellingen, theorieën, onderzoek en beleid. Specifiek kunnen afgestudeerden:

- maatschappelijke problemen analyseren en deze 'omzetten' in sociologische problemen;
- sociologische deelproblemen ordenen onder overkoepelende sociologische problemen;
- hypothesen afleiden uit bestaande sociologische theorieën die een antwoord bieden op de geformuleerde vragen of nieuwe theorieën bedenken die een antwoord kunnen bieden;
- theorieën in een passende onderzoeksoptzet toetsen;
- adequate analysetechnieken kiezen en toepassen;
- conclusies trekken op basis van de resultaten van onderzoek;
- bestaand beleid in relatie tot visies van belanghebbenden evalueren;
- de haalbaarheid van voorgestelde oplossingen inschatten.

Oordeelsvorming:

Afgestudeerden kunnen zich een oordeel vormen over de wetenschappelijke, de maatschappelijke en de ethische aspecten van de geformuleerde problemen, de theorieën, het verrichte of voorgestelde onderzoek en de daarop gebaseerde beleidsaanbevelingen. Specifiek kunnen afgestudeerden:

- oordelen over de urgentie van een maatschappelijk probleem;
- vaststellen of een sociologisch probleem goed is gesteld (o.a. in relatie met het maatschappelijk probleem);
- bepalen hoe sterk een voorgestelde oplossing/theorie is in het licht van logische inconsistentie en/of empirische bevindingen;
- oordelen over de sterkte van het verrichte empirisch onderzoek;
- een inschatting maken van de werkzaamheid van voorgesteld of uitgevoerd beleid;
- reflecteren op ethische aspecten van sociologisch onderzoek.

Communicatie:

Afgestudeerden kunnen in woord en schrift op het niveau van een beginnend academisch professional rapporteren zodanig dat een algemeen publiek het belang begrijpt van hetgeen wordt gezegd en geschreven. Afgestudeerden beschikken over algemene professionele en academische vaardigheden met betrekking tot de Nederlandse en de Engelse taal. Ook kunnen ze deelnemen aan groepsdiscussies, constructief commentaar geven en in kleine groepen samen werken.

Specifiek kunnen afgestudeerden:

- helder formuleren;
- adequaat rapporteren:
  - teksten overzichtelijk indelen;
  - gegevens presenteren in tabellen en figuren;
- actief participeren in discussies:
  - luisteren naar anderen en weergeven van argumenten en meningen;
  - presentaties geven;
  - constructief commentaar en kritiek geven.

Leervaardigheden:

Afgestudeerden kunnen zelfstandig werken en zelfstandig hun werk plannen.

Specifiek kunnen afgestudeerden:

- teksten lezen: begrip en interpretatie;
- informatie- en communicatietechnologie gebruiken;
- relevante informatie opzoeken en selecteren in de bibliotheek en op internet;
- hoofd- en bijzaken onderscheiden;
- plannen en zelfstandig werken;
- reflecteren op eigen leerproces en loopbaanontwikkeling.

ONDERWIJSKUNDE:

Met de opleiding wordt beoogd:

Het doel van de bacheloropleiding Onderwijskunde is dat afgestudeerden in staat zijn een bijdrage te leveren aan de onderwijskunde als wetenschap en in de praktijk als academisch professional kunnen bijdragen aan het oplossen van onderwijsvraagstukken. Dit betekent dat afgestudeerden zowel theoretische als praktische problemen met betrekking tot het primaire onderwijsleerproces (microniveau) en de secundair beïnvloedende factoren (mesoniveau) kunnen onderkennen, deze kunnen omzetten in hanteerbare vraagstellingen en deze kunnen oplossen met behulp van onder meer wetenschappelijk onderzoek. Bovendien stelt de opleiding zich ten doel reflexieve academici te vormen; onderwijskundigen die nadenken over de grondslagen van het vak, die in staat zijn te reflecteren op het eigen professioneel handelen en ethische en normatieve vragen als een integraal moment van die reflectie beschouwen. Om deze doelstelling te bereiken staan in de opleiding dan ook academische vorming, disciplinaire scholing en toepassing in de praktijk centraal.

Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

Kennis en inzicht

Een afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in:

- de belangrijkste onderwijskundige visies en theorieën;
- de onderwijskunde als wetenschap en haar toepassingen;
- de geschiedenis van het onderwijs, stromingen daarbinnen en de relatie daarvan met maatschappelijke ontwikkelingen;
- de methodologie, methoden en technieken van onderzoek, en verantwoord wetenschappelijk handelen;
- de relatie met psychologie, sociologie en pedagogische wetenschappen als basisdisciplines van de onderwijskunde;
- de theorie en ontwikkelingen op het gebied van het ontwikkelen van onderwijsmateriaal en het gebruik van ICT daarbij;
- de theorie en ontwikkelingen op het gebied van competentiebepaling, diagnostiek, toetsing en evaluatie;
- de theorie en ontwikkelingen op het gebied van onderwijsadvisering en bedrijfsopleidingen;
- wetenschapsfilosofische stromingen en ethische vraagstukken.

Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat om:

- aan de hand van een vraag uit de wetenschap, de praktijk of het beleid een onderzoeksopzet te maken, dit onderzoek uit te voeren en daarover te rapporteren op een manier die voldoet aan de daarvoor in de wetenschap gangbare criteria;
- onderwijsmateriaal vorm te geven mede op basis van opvattingen uit de funderende disciplines, te weten psychologie, pedagogische wetenschappen en sociologie;
- onderwijskundige praktijkproblemen te analyseren en een onderbouwd advies uit te brengen;
- evaluatie-, toetsing- en beoordelingsprocedures te ontwikkelen en te evalueren.

Oordeelsvorming

De afgestudeerde kan:

- wetenschappelijke literatuur en andere informatie op het betreffende kennisgebied verzamelen en selecteren, deze kritisch beoordelen en gebruiken bij theorievorming, onderzoek en ontwikkelwerk;
- teksten en beweringen kritisch analyseren en mede op basis daarvan een eigen conceptueel kader, synthese en/of standpunt ontwikkelen;
- reflecteren op de eigen ontwikkeling en loopbaan en bewuste keuzes maken met het oog op de verdere ontwikkeling en loopbaan;
- een integere en constructief-kritische houding tonen met betrekking tot eigen en andermans plannen en resultaten van onderzoek en ontwikkelwerk;
- een respectvolle en verantwoordelijke houding tonen tegenover medestudenten en tegenover anderen met wie men in het kader van werkzaamheden in contact staat.

Communicatie

De afgestudeerde kan:

- op het niveau van een beginnend academisch professional schrijven, mondeling presenteren, discussiëren en argumenteren;
- het functioneren en de producten van anderen en van zichzelf evalueren;
- openheid tonen in het communiceren over de uitvoering en resultaten van eigen en andermans onderzoek en ontwikkelwerk;

- professionaliteit tonen bij het overdragen van kennis en het presenteren van plannen en resultaten van onderzoek en ontwikkelwerk.

Leervaardigheden

De afgestudeerde heeft:

- de bereidheid om tijdens de verdere loopbaan te blijven leren, zichzelf verder te ontwikkelen, en bij te dragen aan het vakgebied;
- inzicht in en kan reflecteren op het eigen leerproces en studieloopbaanontwikkeling en kan daaraan consequenties verbinden door het aanvullen van de eigen competenties.

PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

Met de opleiding wordt beoogd:

Het doel van de opleiding is dat afgestudeerden in staat moeten zijn een bijdrage te leveren aan de pedagogische wetenschap en samenleving. Daaronder wordt verstaan een opleiding waarin studenten wordt geleerd zowel theoretische als praktisch relevante vraagstukken te formuleren en deze op te lossen door het combineren van bestaande kennis, alsmede nieuwe kennis te verwerven door middel van wetenschappelijk onderzoek.

De opleiding stelt zich ten doel reflexieve en empirisch geschoolde academici te vormen; pedagogen met een onderzoekende en lerende attitude en vaardigheid, die kunnen nadenken over de grondslagen van het vak, die in staat zijn te reflecteren op het eigen professionele handelen en ethische en normatieve vragen als een integraal moment van die reflectie beschouwen.

Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

Kennis en inzicht

De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in:

- de sociaal-wetenschappelijke en wetenschapstheoretische grondslagen van de pedagogische wetenschappen en van daarmee verbonden ethische en normatieve vraagstukken;
- de geschiedenis van opvoeding en opvoedingswetenschap;
- actuele theoretische modellen van opvoeding en ontwikkeling in het primaire leefmilieu;
- de handelingsvelden van de pedagogische wetenschappen, i.c. opvoeding, onderwijs, jeugdzorg en hulpverlening en hun onderlinge verbondenheid;
- de ontwikkelings-, leer- en gedragsproblemen van kinderen en jeugdigen;
- de modellen en methoden van diagnostiek van de hulpvragen van deze kinderen en jeugdigen en hun directe omgeving;
- diagnostische en evaluatieve onderzoeksmethoden; kennis van en inzicht in de belangrijkste diagnostische instrumenten, alsmede de betrouwbaarheid, validiteit e.d. daarvan;
- de vormen van zorg- en hulpverlening die voor deze kinderen en jeugdigen en hun directe omgeving bestaan;
- de methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek;
- de technieken op het gebied van statistiek en computerverwerking;
- relevante aspecten van de ontwikkelingspsychologie, persoonlijkheidspsychologie, onderwijspsychologie, psychopathologie, kinderneurologie en (neuro)psychologie en van de kinder- & jeugdpsychiatrie;
- wetenschapsfilosofische stromingen en ethische vraagstukken.

Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat om:

- wetenschappelijke literatuur op het betreffende kennisgebied te verzamelen, deze kritisch te bezien, de relevantie ervan voor het inzicht in het betreffende gebied vast te stellen en het geheel samen te vatten;
- vragen op het betreffende gebied te vertalen tot een onderzoeksvraagstelling;
- aan de hand van een onderzoeksvraag een onderzoeksplan op te stellen en uit te voeren;
- onderzoeksresultaten te bewerken en het antwoord op de onderzoeksvraag te formuleren;
- aan de hand van een klinische vraagstelling de empirische regulatieve cyclus toe te passen op het gebied van diagnostiek en behandeling.

Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat om:

- wetenschappelijke literatuur op het betreffende kennisgebied te verzamelen, deze kritisch te bezien, de relevantie ervan voor het inzicht in het betreffende gebied vast te stellen en het geheel samen te vatten;

De afgestudeerde toont:

- een integere en kritische houding met betrekking tot onderzoeksplannen en resultaten.

Communicatie

De afgestudeerde is in staat om:

- de vragensteller te informeren over de te verwachten opbrengst van onderzoek en over de mate waarin de oorspronkelijke vraag uit de praktijk naar verwachting beantwoord kan worden;
- het verrichte onderzoek te presenteren in de vorm van een voordracht zowel voor een publiek met een wetenschappelijke achtergrond als een niet-wetenschappelijk publiek;
- professioneel te communiceren binnen het vakgebied;
- onderzoek te rapporteren in een wetenschappelijk gangbaar format.

De afgestudeerde toont:

- openheid met betrekking tot het communiceren over de resultaten van eigen onderzoek en onderzoek van anderen;
- professionaliteit bij het overdragen van kennis en het presenteren van onderzoeksplannen en resultaten;
- een respectvolle en verantwoordelijke houding t.o.v. medestudenten en t.o.v. degene met wie men als gevolg van werkzaamheden in contact staat.

Leervaardigheden

De afgestudeerde heeft:

- de attitude om tijdens de verdere loopbaan te blijven leren en zichzelf verder te ontwikkelen;
- inzicht in en kan reflecteren op het eigen leerproces en studieloopbaanontwikkeling en kan daaraan consequenties verbinden door het aanvullen van de eigen competenties.

PSYCHOLOGIE:

Met de opleiding wordt beoogd:

- kennis, vaardigheid en inzicht op het gebied van de psychologie, en het bereiken van de eindkwalificaties genoemd in het tweede lid;
- academische vorming. Hieronder wordt verstaan het ontwikkelen van competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) ten aanzien van:
  - academisch denken, handelen en communiceren;
  - hanteren van relevant wetenschappelijk instrumentarium;
  - (wetenschappelijk) communiceren in de eigen taal;
  - hanteren van specifieke kennis van een vakgebied in een bredere wetenschappelijke, wetenschapsfilosofische, en maatschappelijk/culturele context;
- voorbereiding op een verdere (studie)loopbaan.

De afgestudeerde beschikt over een academisch werk- en denkniveau. De eindtermen van de bacheloropleiding omvatten een wetenschappelijke houding, voldoende kennis van methodologie en statistiek om in de psychologie de literatuur op haar merites te kunnen beoordelen, voldoende oefening in het verrichten van wetenschappelijk onderzoek om eenvoudig onderzoek in de psychologie uit te kunnen voeren, kennis en overzicht van de belangrijkste deelgebieden van de psychologie en hun samenhang, diepgaande kennis van tenminste één subdiscipline, voldoende kennis en bekwaamheden om op enig gebied van de psychologie een praktijk- of onderzoeksstage te volgen, kennis van de biologische basis en maatschappelijke en interculturele context van het menselijk gedrag en basaal inzicht in de historische en wetenschapstheoretische grondslagen van de psychologie.

Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

*Kennis en inzicht*¹³:

Wie de bacheloropleiding psychologie heeft voltooid:

- heeft inzicht in de structuur van de psychologie, haar deelgebieden en toepassingsvelden en de samenhang daartussen;
- heeft kennis van de biologische, maatschappelijke en interculturele aspecten van gedrag;
- heeft een globale kennis van de historische en (wetenschaps)filosofische grondslagen van het vak;
- heeft inzicht in de belangrijkste vraagstukken, theorieën, bevindingen en procedures binnen de basisdisciplines: psychonomie/functieleer, ontwikkelingspsychologie, persoonlijkheidsleer en sociale psychologie;
- heeft inzicht in psychopathologie, en de diverse biopsychosociale perspectieven daarop;
- kent de methodologische regels, onderzoeksmethoden en statistische analysetechnieken die in de psychologie algemeen worden gebruikt;
- heeft inzicht in de grondslagen van de psychologische diagnostiek en de belangrijkste psychometrische modellen;
- heeft op gevorderd niveau kennis van tenminste één subdiscipline: cognitive neuroscience, gezondheidspsychologie, kinder- en jeugdpsychologie, klinische psychologie, neuropsychologie, organisatiepsychologie, psychologie van arbeid en gezondheid, sociale psychologie of toegepaste cognitieve psychologie;
- kent gebruikelijke onderzoeksmethoden en technieken van de gekozen subdiscipline;
- heeft een beeld van een ander wetenschapsgebied of van een thematiek buiten de psychologie (via een minor) en/of kennis verworven van speciale onderwerpen binnen of buiten de psychologie.

Toepassen van kennis en inzicht:

De afgestudeerde bachelorstudent psychologie is in staat om:

- problemen te conceptualiseren en analyseren in wetenschappelijk-psychologische termen;
- ter beantwoording van psychologische vraagstellingen relevante literatuur te verzamelen en kritisch te bezien;
- zowel Nederlandstalige als Engelstalige wetenschappelijk-psychologische literatuur samen te vatten;
- met gebruikmaking van psychologische kennis, modelmatig en hypothetisch te redeneren;
- een eenvoudige onderzoeksvraag te stellen, een onderzoeksplan te ontwerpen, empirische gegevens te verwerven, data statistisch te analyseren en conclusies daaruit te trekken;

---

¹³ De eerste zeven kenniseindtermen zijn expliciete leerdoelen van cursussen in het verplichte deel van de major psychologie, nummer 8 en 9 van het keuzedeel van de major en de laatste van de profileringsruimte.

Oordeelsvorming:

De afgestudeerde bachelorstudent psychologie is in staat om:

- problemen te conceptualiseren en analyseren in wetenschappelijk-psychologische termen;
- met gebruikmaking van psychologische kennis, modelmatig en hypothetisch te redeneren;
- kritisch te reflecteren op psychologische kennisclaims op basis van inhoudelijke overwegingen en methodologische criteria;
- een eenvoudige onderzoeksvraag te stellen, een onderzoeksplan te ontwerpen, empirische gegevens te verwerven, data statistisch te analyseren en conclusies daaruit te trekken;

De afgestudeerde bachelorstudent psychologie:

- toont een constructieve houding ten opzichte van de psychologie en de wetenschap in het algemeen;
- onderscheidt een wetenschappelijke redeneertrant van een niet-wetenschappelijke redeneertrant, benadert empirische kennisclaims wetenschappelijk en verdedigt die benadering tegenover niet-wetenschappelijke benaderingen;
- toont een zowel open als kritische houding ten opzichte van theorieën en praktijken in de psychologie en de wetenschap in het algemeen;
- heeft een open oog voor de beperkingen van de wetenschap, in het bijzonder de psychologie en de toepasbaarheid daarvan en is hierover duidelijk tegenover anderen;
- geeft zich bij de gebruikmaking van wetenschappelijke kennis rekenschap van de bredere, dat wil zeggen de maatschappelijke, ethische en (wetenschaps)filosofische context waarin dat gebeurt;
- respecteert de menselijke waardigheid, de onderlinge gelijkwaardigheid van mensen en houdt in zijn academisch/psychologisch handelen rekening met de belangen van anderen, en;
- neemt zelf verantwoordelijkheid voor de wetenschappelijke/academische/psychologische kwaliteit van het eigen handelen.

Communicatie

De afgestudeerde bachelorstudent psychologie is in staat om:

- een eenvoudige onderzoeksvraag te stellen, een onderzoeksplan te ontwerpen, empirische gegevens te verwerven, data statistisch te analyseren en conclusies daaruit te trekken;
- schriftelijk verslag te doen van een onderzoek en daarbij te voldoen aan de gangbare vormvereisten voor een wetenschappelijk artikel;
- over eigen onderzoek of een ander psychologisch onderwerp een mondelinge presentatie te houden, voor een publiek met of zonder een wetenschappelijke achtergrond.

Leervaardigheden

De afgestudeerde bachelorstudent psychologie is in staat om:

- individueel en in samenwerking met anderen, planmatig te werken aan de oplossing van wetenschappelijke en/of maatschappelijke vraagstukken, en;
- bij deze activiteiten adequaat gebruik te maken van relevante informatie- en communicatietechnologie;
- succesvol een praktijk- of onderzoeksstage aan te vangen op het terrein van tenminste één subdiscipline: cognitieve neuroscience, gezondheidspsychologie, kinder- en jeugdpsychologie, klinische psychologie, neuropsychologie, organisatiepsychologie, psychologie van arbeid en gezondheid, sociale psychologie of toegepaste cognitieve psychologie, dat wil zeggen dat de student moet beschikken over de startcompetenties voor het uitvoeren van deze praktijk- of onderzoeksstage;¹⁴
- een constructieve houding te tonen ten opzichte van de psychologie en de wetenschap in het algemeen.

---

¹⁴ De laatste vaardigheidseindterm heeft betrekking op de keuzecursussen van de major.

BIJLAGE

Niveauregels:

Binnen de gehele opleiding:

Tenminste 45 studiepunten op niveau 3 (zie art. 3.4 lid 2)

Binnen de gehele major:

- 1) Tenminste 37,5 studiepunten op niveau 3; bij psychologie moet dit minimaal 45 studiepunten zijn (zie art. 3.5 lid 4)
- 2) Tenminste 37,5 studiepunten op niveau 2; bij psychologie moet dit minimaal 45 studiepunten zijn.
Dit aantal mag worden verminderd in de mate waarin het minimum op niveau 3 wordt overschreden (zie art. 3.5 lid 4)
- 3) voor tenminste 15 studiepunten moeten cursussen worden afgerond die mede betrekking hebben op de wetenschappelijke en maatschappelijke context (zie art. 3.5 lid 3)

Binnen de profileringruimte:

Tenminste 15 studiepunten op minimaal niveau 2 (zie art. 3.6 lid 2).

Bijlage 1. Verplichte onderdelen Major

* = Wetenschappelijke en maatschappelijke contextvakken

Bijlage 1.1 - ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN ¹⁵:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
ASW in de praktijk: analyse en bestrijding van sociale problemen	7,5 stp
Culture and Development (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Introductie gedragswetenschappen	7,5 stp
Introductie algemene sociale wetenschappen	7,5 stp
Introductie maatschappijwetenschappen: de moderne samenleving	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 1 voor algemene sociale wetenschappen	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
Leeronderzoek ASW	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 2 voor algemene sociale wetenschappen	7,5 stp
Over de grenzen van disciplines	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
MTS-3: Data-analyse	7,5 stp

Bijlage 1.2 - CULTURELE ANTROPOLOGIE:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
Culturele antropologie 1: inleiding in de culturele antropologie	7,5 stp
Culturele antropologie 2: de relevantie van het antropologisch perspectief	7,5 stp
Cultural anthropology 3: globalization and contemporary sociocultural complexity (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Culturele antropologie 4: theoretische stromingen	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 1 *	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
Methoden, technieken en statistiek 2 voor CA *	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
Bachelorproject: het opzetten van een kwalitatief onderzoek * (kan in het Engels gevolgd worden)	7,5 stp
Bachelorproject: dataverzameling en -verwerking 1 * (kan in het Engels gevolgd worden)	7,5 stp
Bachelorproject: bachelorthesis * (kan in het Engels gevolgd worden)	7,5 stp
Kwalitatieve onderzoeksmethoden: achtergronden en toepassing *	7,5 stp

¹⁵ De studenten die in het studiejaar 2010-2011 of eerder de bacheloropleiding ASW zijn ingestroomd volgen het verplichte majorprogramma, zoals opgenomen in de OER 2010-2011 of eerder: Introductie maatschappijwetenschappen (7,5 stp), M&T-1 (7,5 stp), Introductie gedragswetenschappen (7,5 stp), De multiculturele samenleving (7,5 stp), Introductie cultuurstudies (7,5 stp), M&T-2 (7,5 stp), Over de grenzen van disciplines (7,5 stp), Onderzoek voor beleid en interventie: dakloosheid dan wel Leeronderzoek ASW (7,5 stp), Sociale vraagstukken: probleemdefinities en interventieperspectieven (7,5 stp), Culturele diversiteit en identiteit: een interdisciplinair perspectief dan wel Weerstand tegen minderheden: een interdisciplinaire perspectief op intergroepsrelaties (7,5 stp). Zij volgen de cursus MTS-3: Data-analyse in het keuzedeel van de major.

Bijlage 1.3 - SOCIOLOGIE:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
Inleiding sociologie	7,5 stp
Leeronderzoek oriëntatiefase: probleemverkenning en vragenlijstconstructie	7,5 stp
Leeronderzoek sociale stratificatie en gezinssociologie *	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 1 *	7,5 stp
Sociale problemen	7,5 stp
Sociale sturing van Nederland	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
Methoden, technieken en statistiek 2 voor sociologen *	7,5 stp
Models for the analysis of social interaction (deels in het Engels)	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
Beleid en evaluatieonderzoek *	7,5 stp
Practicum data-analyse	7,5 stp

Bijlage 1.4 - ONDERWIJSKUNDE:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
Inleiding in de onderwijskunde	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek voor pedagogen en onderwijskundigen 1 *	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
Education and information and communication technology (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek voor pedagogen en onderwijskundigen 2 *	7,5 stp
Onderwijspsychologie	7,5 stp
Wetenschapsfilosofie en geschiedenis van het onderwijs en van de onderwijskunde	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
Assessment en evaluatie in onderwijs en opleiding *	7,5 stp
Methoden in onderwijskundig onderzoek	7,5 stp
Onderwijskundige veranderingsinterventies in organisaties	7,5 stp
Ontwerpen van leersituaties: analyse, constructie en evaluatie	7,5 stp

Bijlage 1.5 - PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
Inleiding in de pedagogische wetenschappen	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek voor pedagogen en onderwijskundigen 1 *	7,5 stp
Opvoeding en ontwikkeling 1	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
Behandeling en interventies gericht op psychosociale problemen, leerproblemen en ontwikkelingsproblemen	7,5 stp
Culturele diversiteit in opvoeding, onderwijs en jeugdhulpverlening	7,5 stp
Diagnostiek van opvoedings- en ontwikkelingsproblemen	7,5 stp
Emotional and behavioral disturbances in childhood and adolescence: contextual perspective (Orthopedagogy 1) (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek voor pedagogen en onderwijskundigen 2 *	7,5 stp
Opvoeding en ontwikkeling 2	7,5 stp
Wetenschapsfilosofie en geschiedenis van de pedagogische wetenschappen	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
Geen	

Bijlage 1.6 - PSYCHOLOGIE:

<i>Cursussen op niveau 1 (inleidend):</i>	<i>Studielaast:</i>
Biologische grondslagen van het gedrag	7,5 stp
Inleiding in de psychologie: overzicht en geschiedenis	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 1 voor psychologen *	7,5 stp

<i>Cursussen op niveau 2 (verdiepend):</i>	<i>Studielaast:</i>
Biopsychosociale perspectieven op psychopathologie	7,5 stp
Functioneleer	7,5 stp
Grondslagen van de psychologische diagnostiek en testtheorie	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 2 voor psychologen *	7,5 stp
Ontwikkelingspsychologie	7,5 stp
Persoonlijksleer	7,5 stp
Sociale psychologie	7,5 stp

<i>Cursussen op niveau 3 (gevorderd):</i>	<i>Studielaast:</i>
Geen	

Bijlage 2. Keuzeonderdelen Major

* = Wetenschappelijke en maatschappelijke contextvakken

Bijlage 2.1 - ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielast:
Geen	
Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	
Cultuur, communicatie en nieuwe media	7,5 stp
Cultuurvergelijking: theorie en onderzoek	7,5 stp
De sociale stand van Nederland: sociale vraagstukken en sociaal beleid	7,5 stp
Etniciteit en nationalisme	7,5 stp
Jongeren en seksualiteit	7,5 stp
Popmuziek, popcultuur en media	7,5 stp
Solidariteit tussen jong en oud in arbeid, zorg en welzijn	7,5 stp
The multicultural society (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Weerstand tegen minderheden: een interdisciplinair perspectief op intergroepsrelaties	7,5 stp
Wild years: Social scientists on youth and generations (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	
Adolescent development (Psy) (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Arbeid, ziekte en gezondheid: een interdisciplinair perspectief	7,5 stp
Bachelorproject ¹⁶ * (kan in het Engels gevolgd worden)	15 stp
Beleid en evaluatieonderzoek (ASW/Soc)	7,5 stp
Individualisering en publieke dienstverlening	7,5 stp
Literatuurstudie ASW ¹⁶	7,5 stp
Migranten en integratie (ASW/Soc)	7,5 stp
MTS-4: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek ¹⁶	7,5 stp
Organisaties en interactie in theorie en praktijk	7,5 stp
Risicogedrag en verslaving in de adolescentie	7,5 stp

Indien een student binnen het keuzedeel van de major algemene sociale wetenschappen geen studiepad kiest, dan gelden de volgende eisen ¹⁶:

Cursussen uit het keuzedeel van de major, waarvan maximaal één niet door de bacheloropleiding algemene sociale wetenschappen aangeboden cursus	studielast 30 stp
Literatuurstudie ASW	studielast 7,5 stp
MTS-4: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek	studielast 7,5 stp
Bachelorproject ASW	studielast 15 stp

¹⁶ De onderdelen Bachelorproject ASW (15 stp), Literatuurstudie ASW (7,5 stp) en MTS-4: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek (7,5 stp) zijn verplicht. De onderdelen Bachelorproject ASW (15 stp), Literatuurstudie ASW (7,5 stp) en MTS-4: Kwalitatief en kwantitatief onderzoek (7,5 stp) zijn niet verplicht voor studenten die het bachelorproject oude stijl van 30 stp hebben afgerond.

Bijlage 2.2 - CULTURELE ANTROPOLOGIE:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
Inleiding culturen en samenlevingen van Latijns Amerika en het Caraïbisch gebied	7,5 stp
Wetenschappelijk schrijven	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
De sociale stand van Nederland: sociale vraagstukken en sociaal beleid (ASW)	7,5 stp
Etniciteit en nationalisme	7,5 stp
Gender, macht en multiculturalisme	7,5 stp
Ontwikkeling, conflict en veiligheid	7,5 stp
Sociale uitsluiting en stedelijk geweld in Latijns Amerika	7,5 stp
Weerstand tegen minderheden: een interdisciplinair perspectief op intergroepsrelaties (ASW)	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
Bachelorproject: dataverzameling en -verwerking 2 ¹⁷ *	7,5 stp
Beleid en evaluatieonderzoek (Soc/ASW)	7,5 stp
Crimineel gedrag over de levensloop (Soc)	7,5 stp
Culture, violence, trauma, and reconciliation (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Families: generaties en demografische veranderingen (Soc)	7,5 stp
Migranten en integratie (ASW)	7,5 stp
Religion, fundamentalism and conflict (aangeboden in het Engels)	7,5 stp

Bijlage 2.3 – SOCIOLOGIE:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielaast:
Introductie gedragswetenschappen (ASW)	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielaast:
De sociale stand van Nederland: sociale vraagstukken en sociaal beleid (ASW)	7,5 stp
Organisatiesociologie	7,5 stp
Weerstand tegen minderheden: een interdisciplinair perspectief op intergroepsrelaties (ASW)	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielaast:
Bachelorproject sociologie ¹⁸ (kan in het Engels gevolgd worden)	15 stp
Crimineel gedrag over de levensloop	7,5 stp
Families: generaties en demografische veranderingen *	7,5 stp
Internationaal keuzevak: Keulen/Mannheim	11 – 15 stp
Migranten en integratie (ASW/SOC)	7,5 stp
Practicum: models of measurement in sociological research * (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Religion, fundamentalism and conflict (CA) (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Social networks in theory and empirical research * (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Sociological and psychological aspects of organisations (aangeboden in het Engels)	7,5 stp

¹⁷ Voor studenten die er voor kiezen naar Guatemala te gaan is dit onderdeel verplicht.

¹⁸ Het bachelorproject Sociologie 1: literatuurstudie en sociologie 2: onderzoek is verplicht; er zijn inhoudelijke keuzemogelijkheden.

Bijlage 2.4 – ONDERWIJSKUNDE:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielast:
De onderwijskundig ontwerper	7,5 stp
Inleiding bestuur en organisatie	7,5 stp
Introductie gedragswetenschappen	7,5 stp
Ontwerpen van leeromgevingen	7,5 stp
Opvoeding en maatschappij *	7,5 stp
Opvoeding en ontwikkeling 1	7,5 stp
Schoolorganisatie: theorie en advies	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielast:
Bachelorstage	7,5 stp
Bestuur en beleid	7,5 stp
Coaching and training: theory and practice (kan in het Engels gevolgd worden)	7,5 stp
Essentials of business & entrepreneurship	7,5 stp
Leren in organisaties	7,5 stp
Management van organisaties	7,5 stp
Opvoeding en ontwikkeling 2	7,5 stp
Organisatiesociologie	7,5 stp
Oriëntatie op de educatieve praktijk Gamma	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielast:
Bachelorthesis (kan in het Engels gevolgd worden)	15 stp
Beleid en evaluatieonderzoek	7,5 stp
Conducting a survey (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Culturele diversiteit in opvoeding, onderwijs en jeugdhulpverlening	7,5 stp
Doing a qualitative research project (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Filosofische reflectie	7,5 stp
Finance for entrepreneurial ventures	7,5 stp
Gedrag en gedragsproblemen in school	7,5 stp
Leerproblemen, dyslexie en dyscalculie	7,5 stp
Macht, leiderschap en besluitvorming	7,5 stp
Management van krachtige leeromgevingen in organisaties	7,5 stp
Organisatiepsychologie	7,5 stp
Organisaties en interactie	7,5 stp
Personeelspsychologie	7,5 stp
Theory Construction and statistical modeling (aangeboden in het Engels)	7,5 stp

Bijlage 2.5 – PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielast:
Geschiedenis als spiegel voor de hedendaagse opvoeding	7,5 stp
Introduction to Psychology: Understanding Minds and Behavior (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Kind en omgeving: Pedagogische verkenningen	7,5 stp
Opvoeding en maatschappij *	7,5 stp

Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielast:
Bachelorstage	7,5 stp
Cognitieve en lichamelijke beperkingen	7,5 stp
Jeugdcriminaliteit	7,5 stp
Motorische ontwikkeling en motorische stoornissen	7,5 stp
Pedagogische praktijkontwikkeling, onderzoek en beleid	7,5 stp

Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielast:
Adolescent development (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Doing a qualitative research project * (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Verdiepingscursus orthopedagogische diagnostiek en behandeling	7,5 stp
Gedrag en gedragsproblemen in school	7,5 stp
Gehandicaptenzorg	7,5 stp
Hersenontwikkeling: gedrag en leren. Typische en atypische ontwikkeling	7,5 stp
Jeugdrecht	7,5 stp
Justitiële interventies	7,5 stp
Klinische vaardigheden 1: vaardigheden op het terrein van de onderkenning van opvoedings- en ontwikkelingsproblemen	7,5 stp
Klinische vaardigheden 2: vaardigheden op het terrein van de preventie en behandeling van opvoedings- en ontwikkelingsproblemen	7,5 stp
Leerproblemen, dyslexie en dyscalculie	7,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 3 *	7,5 stp
Psychosocial development and problems (aangeboden in het Engels)	7,5 stp
Thesis (kan in het Engels gevolgd worden)	15 stp

De student dient er rekening mee te houden dat hij slechts toegang krijgt tot een masterprogramma Orthopedagogiek van de masteropleiding Pedagogische wetenschappen, indien hij binnen het keuzedeel van de major het studiepad Orthopedagogiek, zoals in de noot bij art. 2.3.3 van de master-OER beschreven, heeft gevolgd ¹⁹.

Indien een student binnen het keuzedeel van de major pedagogische wetenschappen geen studiepad kiest, dan gelden de volgende eisen:

Cursussen uit het keuzedeel van de major	studielast 37,5 stp
Methoden, technieken en statistiek 3	studielast 7,5 stp
Bachelorthesis	studielast 15 stp

Bijlage 2.6 – PSYCHOLOGIE:

	Cursussen op niveau 1 (inleidend):	Studielast:
	Geen	

	Cursussen op niveau 2 (verdiepend):	Studielast:
Onderz.	Training experimenteren en registreren 1	3,75 stp
Onderz.	Training experimenteren en registreren 2	3,75 stp
Onderz.	Training systematische gedragsobservaties	3,75 stp
Onderz.	Training vragenlijstconstructie	3,75 stp
Prof. V.	Basisvaardigheden communicatie: kinder- en jeugdpsychologie	7,5 stp
Prof. V.	Basisvaardigheden communicatie: klinische en gezondheidspsychologie	7,5 stp
Prof. V.	Basisvaardigheden communicatie: sociale en organisatiepsychologie	7,5 stp

	Cursussen op niveau 3 (gevorderd):	Studielast:
B-ondz.	Bacheloronderzoek studiepaden Arbeids- en organisatiepsychologie en Sociale psychologie, Cognitieve & neurobiologische psychologie en Neuropsychologie, Kinder- en jeugdpsychologie, Klinische psychologie en gezondheidspsychologie * (kan in het Engels gevolgd worden)	15 stp
M&S	MTS-3: context psychologische functieleer, kinder- en jeugdpsychologie, klinische en gezondheids- psychologie of sociale en organisatiepsychologie *	7,5 stp
Prof. V.	Diagnostiek in de klinische en gezondheidspsychologie	7,5 stp
Prof. V.	Neuropsychologische diagnostiek	7,5 stp
Prof. V.	Practicum cognitieve en neurobiologische psychologie	7,5 stp
Prof. V.	Psychodiagnostiek in de ontwikkelingspsychologische praktijk: kinderen en	

¹⁹ Het gevolgde studiepad pedagogiek wordt niet vermeld op het IDS en het bachelordiploma.

	jeugdigen	7,5 stp
Theorie	Arbeidspsychologie	7,5 stp
Theorie	Cognitieve neurowetenschappen (wordt mogelijk in het Engels aangeboden)	7,5 stp
Theorie	Cognitieve ontwikkeling	7,5 stp
Theorie	Geheugen en taal	7,5 stp
Theorie	Grondslagen van de klinische en gezondheidspsychologie	7,5 stp
Theorie	Interpersoonlijke processen	7,5 stp
Theorie	Intra- en intergroepsprocessen	7,5 stp
Theorie	Klinische neuropsychologie	7,5 stp
Theorie	Ontwikkelingspsychopathologie I	7,5 stp
Theorie	Organisatiepsychologie	7,5 stp
Theorie	Personeelspsychologie (Human Resource Management)	7,5 stp
Theorie	Psychofarmacologie	7,5 stp
Theorie	Psychopathologie II	7,5 stp
Theorie	Sensatie en perceptie	7,5 stp
Theorie	Sociale cognitie en attitudes	7,5 stp
Theorie	Sociale en emotionele ontwikkeling	7,5 stp
Theorie	Toegepaste cognitieve psychologie 1 (wordt mogelijk in het Engels aangeboden)	7,5 stp

Legenda:

Theorie = theoriecursus; M&S = M&S3 contextcursus; Onderz. = cursus onderzoeksvaardigheden; Prof. V. = cursus professionele vaardigheden; B-ondz. = bacheloronderzoek.

De student dient er rekening mee te houden dat hij slechts toegang krijgt tot een masterprogramma van de masteropleiding psychologie, indien hij aan de specifieke competenties voldoet. Dat kan door binnen het keuzedeel van de major het bij het masterprogramma aansluitende studiepad ²⁰ van 60 studiepunten te volgen ²¹.

Indien een student binnen het keuzedeel van de major psychologie geen studiepad kiest, dan gelden de volgende eisen:

Theoriecursussen	studielast 15 stp
Professionele vaardigheden	studielast 7,5 stp
Onderzoeksvaardigheden	studielast 7,5 stp
Keuze met een studielast van 7,5 stp uit:	studielast 7,5 stp
• Theoriecursussen	
• Professionele vaardigheden	
• Onderzoeksvaardigheden	
Methoden, technieken en statistiek 3	studielast 7,5 stp
Bacheloronderzoek	studielast 15 stp

²⁰ Voor de samenstelling van het studiepad psychologie: zie de website.

²¹ Het gevolgde studiepad psychologie wordt niet vermeld op het IDS en het bachelordiploma.

Bijlage 3. Gelijkwaardige vooropleidingen

NEDERLAND:

- VWO-diploma 'oude stijl' op basis van vakkenpakket
- Gymnasium diploma afgegeven krachtens de Hoger Onderwijswet 1876
- HBS-diploma afgegeven krachtens de Middelbaar Onderwijswet

Einddiploma Hoger Beroepsonderwijs van opleidingen die onder ministerie van VWS (Volksgezondheid, Welzijn Sport, voorheen WVC: Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, genaamd) vallen. Het betreft hier de volgende opleidingen:

- Einddiploma Verloskundige (afgegeven door bijvoorbeeld de Stichting Kweekschool voor Vroedvrouwen te Amsterdam, de Vroedvrouwenschool Kerkrade uitgaande van de Rooms-Katholieke Stichting Moederschapszorg te Kerkrade of de Stichting Rotterdamse Opleiding tot Verloskundige te Rotterdam).
- Einddiploma Operatie-assistent

Tot 1 januari 1997 betrof het ook nog de volgende opleidingen:

- Orthoptie (Nederlandse Academie voor Orthoptie aan de faculteit gezondheidszorg van de Hogeschool Midden-Nederland te Utrecht)
- Mondhygiëne (de Academie voor Mondhygiëne aan de faculteit gezondheidszorg van de Hogeschool Midden-Nederland te Utrecht, de Stichting Opleiding Mondhygiënist te Amsterdam, de Opleiding tot Mondhygiënist te Nijmegen)
- Oefentherapeut-Mensendieck (Stichting tot opleiding van oefentherapeuten-Mensendieck te Amsterdam)
- Bewegingstherapie Cesar (Stichting Opleiding Bewegingstherapie Cesar te Den Dolder)
- Podotherapie (Hogeschool Eindhoven te Eindhoven)

Einddiploma hoger beroepsonderwijs op gebied van cultuur:

- Einddiploma Rijksacademie voor Beeldende Kunst te Amsterdam
- Einddiploma Jan van Eyck-academie te Maastricht
- Einddiploma Opleiding Restauratoren te Amsterdam.
- Einddiploma KMA/KIM (defensie)
- Diploma Hoger bestuursambtenaar

INTERNATIONAAL BACCALAUREAAT

Getuigschrift van het *Diploma* van het internationale baccalaureaat verstrekt door het *International Baccalaureate Office* te Genève

SURINAME

Getuigschrift *Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs*

Bijlage 4. Overgangsregelingen

Curriculum.

Voor de studenten die ingestroomd zijn in een eerder curriculum geldt, tenzij zij overstappen naar het nieuwe curriculum, het 'oude' curriculum met de volgende overgangsregelingen.

Bijlage 4.1 – ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

Bijlage 4.1.1 - Verplichte onderdelen van de major ASW

Er zijn geen overgangsregelingen.

Bijlage 4.1.2 - Keuzeonderdelen van de major ASW

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Bachelorproject (30 stp)	Bachelorproject (15 stp) + Literatuurstudie ASW (7,5 stp) + MTS-4: kwalitatief en kwantitatief onderzoek (7,5 stp)

De overig keuzeonderdelen van de major behoeven geen overgangsregeling. Heeft u één of meerdere major keuzecursussen niet behaald, dan dient u een keuze te maken uit het nieuwe major keuzeaanbod. Let u er bij de keuze van een major keuzecursus op dat u geen cursus kunt kiezen die inhoudelijke overlap vertoont met reeds afgeronde cursussen.

Bijlage 4.2 – CULTURELE ANTROPOLOGIE:

Bijlage 4.2.1 - Verplichte onderdelen van de major culturele antropologie

Er zijn geen overgangsregelingen, het programma is ongewijzigd.

Bijlage 4.2.2 - Keuzeonderdelen van de major culturele antropologie

De keuzeonderdelen van de major behoeven geen overgangsregeling. Heeft u één of meerdere major keuzecursussen niet behaald, dan dient u een keuze te maken uit het nieuwe major keuzeaanbod. Let u er bij de keuze van een major keuzecursus op dat u geen cursus kunt kiezen die inhoudelijke overlap vertoont met reeds afgeronde cursussen.

Bijlage 4.3 - SOCIOLOGIE:

Bijlage 4.3.1 - Verplichte onderdelen van de major sociologie

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Hoofdvragen en theorieën van de sociologie (7,5 stp)	Inleiding sociologie (7,5 stp)

Bijlage 4.3.2 - Keuzeonderdelen van de major sociologie

De keuzeonderdelen van de major behoeven geen overgangsregeling. Heeft u één of meerdere major keuzecursussen niet behaald, dan dient u een keuze te maken uit het nieuwe major keuzeaanbod. Let u er bij de keuze van een major keuzecursus op dat u geen cursus kunt kiezen die inhoudelijke overlap vertoont met reeds afgeronde cursussen.

Bijlage 4.4 - ONDERWIJSKUNDE:

Bijlage 4.4.1 - Verplichte onderdelen van de major onderwijskunde

Er zijn geen overgangsregelingen.

Bijlage 4.4.2 - Keuzeonderdelen van de major onderwijskunde

Niet behaald	Te doen in 2013-2014	Opmerkingen
Capita selecta Pedagogische en onderwijskundige wetenschappen (7,5 stp)	Vervangende opdracht Capita selecta Pedagogische en onderwijskundige wetenschappen i.o.m. de cursuscoördinator (7,5 stp)	Aftekenen onder de oude code: 2004.00049

De overige keuzeonderdelen van de major behoeven geen overgangsregeling. Heeft u één of meerdere major keuzecursussen niet behaald, dan dient u een keuze te maken uit het nieuwe major keuzeaanbod. Let u er bij de keuze van een major keuzecursus op dat u geen cursus kunt kiezen die inhoudelijke overlap vertoont met reeds afgeronde cursussen.

Bijlage 4.5 - PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

Bijlage 4.5.1 - Verplichte onderdelen van de major pedagogische wetenschappen

Niet behaald	Te doen in 2013-2014	Opmerkingen
Culturele diversiteit in opvoeding en onderwijs (7,5 stp)	Culturele diversiteit in opvoeding, onderwijs en jeugdhulpverlening (7,5 stp)	Studenten die de cursus Culturele diversiteit in opvoeding en onderwijs binnen het studiep pad MOV hebben gevolgd, kiezen een major keuzecursus pedagogiek van niveau 3

Bijlage 4.5.2 - Keuzeonderdelen van de major pedagogische wetenschappen behorend tot een studiep ad

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Bachelorthesis (15 stp)	Thesis (15 stp)
Evidence-based orthopedagogisch handelen: theorie en praktijk (7,5 stp)	Verdiepingscursus orthopedagogische diagnostiek en behandeling (7,5 stp)

Bijlage 4.5.3 - Keuzeonderdelen van de major pedagogische wetenschappen niet behorend tot een studiep ad

Niet behaald	Te doen in 2013-2014	Opmerkingen
Capita selecta Pedagogische en onderwijskundige wetenschappen (7,5 stp)	Vervangende opdracht Capita selecta Pedagogische en onderwijskundige wetenschappen i.o.m. de cursuscoördinator (7,5 stp)	Aftekenen onder de oude code: 2004.00049

De overige major keuzecursussen die niet behoren tot één van de studiep aden behoeven geen overgangsregeling.

Heeft u in het studiejaar één of meerdere major keuzecursussen, die niet behoren tot een studiep ad niet behaald, dan dient u een keuze te maken uit het nieuwe major keuzeaanbod.

Let u er bij de keuze van een major keuzecursus op dat u geen cursus kunt kiezen die inhoudelijke overlap vertoont met reeds afgeronde cursussen.

Bijlage 4.6 - PSYCHOLOGIE:

Bijlage 4.6.1 – Verplicht onderdelen van de major psychologie

Er zijn geen overgangsregelingen.

Bijlage 4.6.2 – Keuzeonderdelen van de major psychologie

De keuzeonderdelen van de major behoeven geen overgangsregeling.

Bijlage 4.6.3 – Profileringscursussen psychologie

In verband met een te grote inhoudelijke overlap van stof:

- Studenten die de cursus Social Neuroscience hebben afgerond, mogen niet de cursus Neuroscience of social behavior and emotional disorders volgen;
- Studenten die de cursus Health psychology of Gezondheidsbevordering: een sociaal-psychologische benadering hebben afgerond, mogen niet de cursus Gezondheidspsychologie volgen;
- Studenten die de minorcursus Basisvaardigheden communicatie minor mediation hebben afgerond, mogen niet een andere variant van de cursus Basisvaardigheden communicatie volgen.

Bijlage 4.7 – MINORS:

Bijlage 4.7.1 - Minor Arbeids- en organisatiepsychologie

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Arbeids- en gezondheidspsychologie (7,5 stp)	Arbeid, ziekte en gezondheid: een interdisciplinair perspectief (7,5 stp)

Bijlage 4.7.2 - Minor Beleidsociologie

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Hoofdvragen en theorieën van de sociologie (7,5 stp)	Inleiding sociologie (7,5 stp)

Bijlage 4.7.3 - Minor Cognitie

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Biopsychology of emotion and emotional disorders (7,5 stp)	Neuroscience of social behavior and emotional disorders (7,5 stp)

Bijlage 4.7.4 - Minor Leerproblemen

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Capita selecta Pedagogische en onderwijskundige wetenschappen (7,5 stp)	Onderwijspsychologie (7,5 stp)

Bijlage 4.7.5 - Minor Mediation

De minor Mediation vervalt. Studenten die in 2012-2013 met de minor zijn begonnen kunnen de minor als volgt afronden.

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Conflicthantering en mediation (7,5 stp)	Coachingspsychologie (7,5 stp)
Basisvaardigheden communicatie minor mediation (7,5 stp)	Basisvaardigheden communicatie, variant SOP/K&J of KGP (7,5 stp)
Cursus van Rechtsgeleerdheid (7,5 stp)	Afronden i.o.m. minorcoördinator (7,5 stp)
Cursus van Geschiedenis (7,5 stp)	Afronden i.o.m. minorcoördinator (7,5 stp)

Bijlage 4.7.6 - Minor Social neuroscience

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Social neuroscience (7,5 stp)	Neuroscience of social behavior and emotional disorders (7,5 stp)

Bijlage 4.7.7 - Minor Solidariteit en sociaal kapitaal

Niet behaald	Te doen in 2013-2014
Hoofdvragen en theorieën van de sociologie (7,5 stp)	Inleiding sociologie (7,5 stp)

Cum laude.

Bijlage 4.8 – Cum laude (alle opleidingen):

In afwijking van het in art. 6.2 bepaalde, geldt voor studenten die vóór 1 september 2011 voor de opleiding waren ingeschreven tot en met het studiejaar 2014-2015, dat het judicium "cum laude" wordt toegekend indien voldaan is aan de volgende eisen:

- een gewogen gemiddelde van ten minste een niet afgeronde 8,0 waarbij de weging geschiedt op basis van studiepunten;
- het gewogen gemiddelde wordt berekend over de eindcijfers van de onderdelen;
- geen enkel onderdeel mag beoordeeld zijn met minder dan 7,0 in de OSIRIS-registratie;
- de bachelorthesis/het bachelorproject/het bacheloronderzoek dient in één keer met ten minste 8,0 beoordeeld te zijn.

Vrijstellingen tellen niet mee.

Indien de student onderdelen heeft voltooid bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, dan tellen deze mee bij de bepaling van een cum laude, mits deze onderdelen van tevoren goedgekeurd zijn door de examencommissie.

De student van wie door de examencommissie is vastgesteld dat hij fraude heeft gepleegd, komt niet in aanmerking voor het judicium cum laude.

In die gevallen waarin de regeling niet voorziet beslist de examencommissie.

Bijlage 5. Honoursprogramma

Doel

Het honoursprogramma, dat aangeboden wordt onder de naam Von Humboldt College, is bedoeld om excellente studenten de gelegenheid te bieden hun talenten optimaal te ontwikkelen en zo betere startkwalificaties te verwerven voor selectieve vervolgoopleidingen en hun positie op de arbeidsmarkt te versterken.

Studenten die het honoursprogramma hebben afgerond krijgen een door de directeur van de bacheloropleiding afgegeven 'Getuigschrift Honoursprogramma'.

Selectie

1. De student die in het eerste studiejaar 60 stp heeft behaald voor de cursussen die meetellen voor het bindend studieadvies, zoals vermeld in art. 7.3 lid 4 en daarbij een gemiddeld cijfer van minimaal 7,5 heeft, wordt uitgenodigd schriftelijk te solliciteren.
De student die bij de schriftelijke sollicitatie een goede motivering overlegt, wordt uitgenodigd voor een toelatingsgesprek met de toelatingscommissie.
De student die in het gesprek met de toelatingscommissie zijn motivatie naar genoegen kan toelichten wordt toegelaten.
2. De student die niet aan de bij 1 genoemde criteria van 60 stp en/of 7,5 gemiddeld voldoet, kan zelfstandig besluiten schriftelijk te solliciteren, waarbij hij/zij een goede motivering en een positief schriftelijk advies van de tutor overlegt.
De toelatingscommissie beslist of de student wordt uitgenodigd voor een gesprek.

Programma

Het honoursprogramma bestaat uit extracurriculaire onderdelen en komt dus bovenop het reguliere bachelorprogramma van 180 stp (major 135 sp en profileringsruimte 45 stp).

Het Von Humboldt College kent één interdisciplinair programma, dat de mogelijkheid biedt om samen met studenten uit andere opleidingen te werken aan vraagstukken die de grenzen van de disciplines overstijgen, en zes disciplinaire programma's die gekoppeld zijn aan de zes bacheloropleidingen. Alle programma's hebben een omvang van 30 studiepunten verspreid over het tweede (15 stp) en derde (15 stp) bachelorjaar.

Bijlage 5.1 - ALGEMENE SOCIALE WETENSCHAPPEN:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Disciplinaire honourscursus	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 5.2 – CULTURELE ANTROPOLOGIE:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Disciplinaire honourscursus	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 5.3 - SOCIOLOGIE:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Disciplinaire honourscursus	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 5.4 - ONDERWIJSKUNDE:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Disciplinaire honourskursus	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 5.5 - PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Disciplinaire honourskursus	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 5.6 - PSYCHOLOGIE:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Disciplinaire honourskursus	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 5.7 – INTERDISCIPLINAIR PROGRAMMA:

Dare to compare; Introduction into interdisciplinary social sciences	7,5 stp
Grondvragen en controverses in de gammawetenschappen	7,5 stp
Stage of uitwisseling buitenland of participatie onderzoeksgroep	7,5 stp
Writing and presenting in English	3,5 stp
Verzwaarde bachelorthesis	4 stp

Bijlage 6. Onderwijskunde: variant Academische lerarenopleiding primair onderwijs (ALPO) (art. 3.8)

Selectie

Voor de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs van de bacheloropleiding Onderwijskunde worden ten hoogste 110 studenten geselecteerd. Kandidaten die zich hebben aangemeld voor de selectieprocedure ontvangen een aanmeldpakket. Het ingevulde aanmeldpakket (algemene gegevens, thematisch interview, aanbevelingsbrief van een decaan/tutor/docent, examencijfers) vormen de basis van de selectie door de selectiecommissie.

De volgende selectiecriteria worden gehanteerd:

- Motivatie voor deze opleiding, betrokkenheid bij het primair onderwijs en wetenschappelijke belangstelling;
- Ervaring in en affiniteit met het omgaan met kinderen;
- Argumentatie van een eigen standpunt in een actuele discussie op het gebied van het onderwijs;
- Schrijfvaardigheid;
- Vooropleiding en school- en examencijfers;
- Resultaten in een eventuele vervolgopleiding.

Geen van deze criteria is op zichzelf doorslaggevend in de selectieprocedure. Alle onderdelen worden in onderlinge samenhang gewogen. De selectiecommissie stelt de kandidaat schriftelijk op de hoogte van de uitslag.

Programma

In afwijking van het bepaalde in bijlage 1.4 en bijlage 2.4 geldt dat de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs van de bacheloropleiding Onderwijskunde bestaat uit de volgende onderdelen met een omvang van 180 studiepunten:

I Verplichte onderdelen: 75 stp

a. <u>cursussen op niveau 1 (inleidend):</u>	
Analyseren en redeneren	studielast 2,5 stp
Inleiding in de onderwijskunde	studielast 7,5 stp
Methoden van onderzoek 1	studielast 5,0 stp
Ontwikkelingspsychologie	studielast 7,5 stp
Ontwerpen van leeromgevingen	<u>studielast 7,5 stp</u>
<i>totaal niveau 1</i>	<i>30 stp</i>
b. <u>cursussen op niveau 2 (verdiepend):</u>	
Orthopedagogiek 1	studielast 2,5 stp
Methoden van onderzoek 2	studielast 5,0 stp
Methoden van onderzoek 3	studielast 5,0 stp
Leren schrijven van teksten	<u>studielast 2,5 stp</u>
<i>totaal niveau 2</i>	<i>15 stp</i>
c. <u>cursussen op niveau 3 (gevorderd):</u>	
Bachelorthesis	studielast 15 stp
Filosofische reflectie op vraagstukken in onderwijspraktijk en onderzoek	studielast 7,5 stp
Orthopedagogiek 2	<u>studielast 7,5 stp</u>
<i>totaal niveau 3</i>	<i>30 stp</i>

II Keuzeonderdelen Major: 60 stp

a. <u>cursussen op niveau 1 (inleidend):</u>	
Maatschappelijke problemen en sociale processen	studielast 7,5 stp
Inleiding in lesgeven en reflecteren (HU)*	studielast 2,0 stp
Lesgeven aan het jonge kind (HU)*	studielast 2,0 stp
Onderwijs en leren in groep 3-8 (HU)*	studielast 2,0 stp
Taalbeschouwing en jeugdliteratuur voor jaar 4 (HU) *	studielast 3,0 stp

Engels in het basisonderwijs (HU)* <i>totaal niveau 1</i>	<u>studielast 1,0 stp</u> 17,5 stp
b. <u>cursussen op niveau 2 (verdiepend):</u> Kinderen in hun context Toetsen en beoordelen 2 Uitgaan van verschillen (HU)* Traditioneel vernieuwingsonderwijs (HU)* Onderwijspsychologie <i>totaal niveau 2</i>	studielast 7,5 stp studielast 4,0 stp studielast 3,0 stp studielast 2,0 stp <u>studielast 7,5 stp</u> 24 stp
c. <u>cursussen op niveau 3 (gevorderd):</u> Onderwijsverbetering en evaluatie Toetsen en beoordelen 1 Schoolorganisatie en veranderingmanagement <i>totaal niveau 3</i>	studielast 7,5 stp studielast 3,5 stp <u>studielast 7,5 stp</u> 18,5 stp

III Profileringsruimte: 45 stp

a. <u>cursussen op niveau 1 (inleidend):</u> Praktijkonderzoek jaar 4B (HU)* Bewegingsonderwijs voor het jonge kind (HU)* Taalontwikkende middelen in de onderbouw (HU)* Geletterdheid: didactiek van lezen, stellen en spellen (HU)* Taalbeschouwing en jeugdliteratuur (HU)* Rekenen in de bovenbouw (HU)* Rekenwiskundige ontwikkeling in groep 1 t/m groep 5 (HU)* Didactiek van geschiedenis, aardrijkskunde en natuuronderwijs (HU)* Mens en maatschappij in historisch en geografisch perspectief (HU)* Aan het werk met natuuronderwijs en techniek (HU)* Handschriftontwikkeling. Motorische, neurologische en cognitieve ontwikkeling, linkshandigheid (HU) * <i>totaal niveau 1</i>	studielast 2,0 stp studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp studielast 2,0 stp studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp studielast 4,0 stp studielast 3,0 stp <u>studielast 1,0 stp</u> 30 stp
b. <u>cursussen op niveau 2 (verdiepend):</u> Praktijkonderzoek jaar 5B (HU)* Praktijkonderzoek jaar 6B (HU)* Praktijkonderzoek jaar 7B (HU)* Rekenonderwijs op peil-opbrengstgericht werken (HU)* Rekenonderwijs: ontwikkelen van een gefundeerde visie (HU)* <i>totaal niveau 2</i>	studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp studielast 3,0 stp <u>studielast 3,0 stp</u> 15 stp

* deze onderdelen worden door de Hogeschool Utrecht verzorgd t.b.v. de academische lerarenopleiding primair onderwijs.

Honoursprogramma

ALPO wordt aangemerkt als honoursprogramma. De student die het ALPO-programma afrondt komt in aanmerking voor een speciale honoursvermelding op het Internationaal Diploma Supplement (IDS).

Overig

In afwijking van het bepaalde in art. 3.2, art. 3.4 lid 2, art. 4.1 lid 1, art. 4.3.4, art. 5.2, art. 5.3, art. 5.6, art. 6.6.4.2 en art. 7.3 lid 1, lid 3 en lid 4 sub d geldt voor de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs van de bacheloropleiding Onderwijskunde en de daarvoor geselecteerde student het volgende:

- de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs van de bacheloropleiding Onderwijskunde wordt uitsluitend voltijds verzorgd (art. 3.2);
- artikel 3.4 lid 2 (aantal studiepunten op gevorderd niveau) is niet van toepassing;
- artikel 4.1 lid 1 (studielast cursus) is niet van toepassing;
- aan de volgende onderdelen van de major kan eerst worden deelgenomen nadat voor de daarbij vermelde cursussen een voldoende is behaald (art. 4.3.4):

- Methoden van onderwijsonderzoek 2: na het behalen van Methoden van onderwijsonderzoek 1;
  - Methoden van onderwijsonderzoek 3: na het behalen van Methoden van onderwijsonderzoek 2;
  - Bachelorthesis: na het behalen van Methoden van onderwijsonderzoek 3;
- de beoordeling van de onderdelen, alsmede de afronding van de cijfers van de tot de bacheloropleiding Onderwijskunde van de UU behorende onderdelen die bij de Hogeschool worden gevolgd, geschiedt conform artikel 30 lid 2 van de Onderwijs- en examenregeling van de Hogeschool Utrecht (OER-HU) (art. 5.4);
  - het herkansen, alsmede de toekenning van een toetsvoorziening in een bijzonder geval van de tot de bacheloropleiding Onderwijskunde van de UU behorende onderdelen die bij de Hogeschool worden gevolgd, geschiedt conform artikel 34 van de Onderwijs- en examenregeling van de Hogeschool Utrecht (OER-HU) (art. 5.5 en art. 5.8);
  - de bezitter van het diploma van de bacheloropleiding Onderwijskunde van de Universiteit Utrecht, waarbinnen de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs is afgerond, wordt geacht te beschikken over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die vereist zijn voor toelating tot de masteropleiding Onderwijskunde, programma Onderwijskundig ontwerp en advisering en kan uit dien hoofde worden toegelaten tot de masteropleiding Onderwijskunde (art. 6.6.4.2);
  - in het jaar van eerste inschrijving ontvangt de student uiterlijk op 31 maart een schriftelijk studieadvies over de voortzetting van zijn opleiding. Dit advies geeft een waarschuwing bij een studievoortgang van minder dan 17 studiepunten (art. 7.3 lid 1);
  - aan het studieadvies in augustus wordt een afwijzing met een bindend karakter verbonden, indien de student minder dan 34,5 studiepunten heeft behaald. Bij het vaststellen van het aantal behaalde studiepunten voor het bindend studieadvies tellen uitsluitend mee de studiepunten van de cursussen Rekenen in de bovenbouw (2 stp), Inleiding in lesgeven en reflecteren (2 stp), Didactiek van geschiedenis, aardrijkskunde en natuuronderwijs (3 stp), Taalontwikkelende middelen in de onderbouw (3 stp), Lesgeven aan het jonge kind (2 stp), Bewegingsonderwijs voor het jonge kind (3 stp), Inleiding in de onderwijskunde (7,5 stp), Analyseren en redeneren (2,5 stp), Methoden van onderwijsonderzoek 1 (5 stp), Ontwikkelingspsychologie (7,5 stp) en Ontwerpen van leeromgevingen (7,5 stp) (art 7.3 lid 4 sub d);
  - de student die aan het einde van zijn eerste jaar van inschrijving binnen de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs van de bacheloropleiding Onderwijskunde een afwijzend studieadvies krijgt, is niet gerechtigd over te stappen naar de reguliere variant van de bacheloropleiding onderwijskunde;
  - bindende verwijzing: de student die aan het einde van zijn eerste jaar van inschrijving binnen de bacheloropleiding Onderwijskunde van de UU een positief studieadvies krijgt, maar binnen de opleiding Leraar Primair onderwijs van de Faculteit Educatie van de Hogeschool Utrecht een afwijzend studieadvies, wordt uitgesloten van verdere deelname aan de variant academische lerarenopleiding primair onderwijs van de bacheloropleiding Onderwijskunde en is gerechtigd over te stappen naar de reguliere variant van de bacheloropleiding onderwijskunde (art. 7.9 WHW).

Honoursprogramma.

ALPO wordt aangemerkt als honoursprogramma. De student die het ALPO-programma afrondt komt in aanmerking voor een speciale honoursvermelding op het Internationaal Diploma Supplement.

Overgangsregelingen ALPO

Niet behaald 2010-2011	Te doen in 2011-2012 of later
Academisch schrijven (2,5 sp)	Leren schrijven van teksten (2,5 stp)
Praktijkonderzoek jaar 2 (2 stp)	Praktijkonderzoek 4B (2 stp)
Praktijkonderzoek jaar 3 (6 stp)	Praktijkonderzoek 5B (3 stp) + Praktijkonderzoek 6B (3 stp)
Praktijkonderzoek jaar 4 (3 stp)	Praktijkonderzoek 7B (3 stp)
Niet behaald 2011-2012	Te doen in 2012-2013 of later
Leren en onderwijzen in groep 3 t/m 8 (2 stp)	Onderwijs en leren in groep 3 t/m 8 (2 stp)
Zorg voor kinderen in het onderwijs (3 stp)	Uitgaan van verschillen (3 stp)

Taalonderwijs op maat (3 stp)	Taalbeschouwing en jeugdliteratuur (3 stp)
Rekenonderwijs en beleid (3 stp)	Rekenonderwijs: ontwikkelen van een gefundeerde visie (3 stp)
Taalonderwijs en beleid (4 stp)	Taalbeschouwing en jeugdliteratuur voor jaar 4 (3 stp) + Engels in het basisonderwijs (1 stp)

Niet behaald 2012-2013	Te doen in 2013-2014
Toetsen en beoordelen 2 (niveau 2)	Toetsen en beoordelen 2 (niveau 3)
Schoolorganisatie en verandermanagement (niveau 2)	Schoolorganisatie en verandermanagement (niveau 3)